

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la serra
d'irta

MEMÒRIA DE GESTIÓ ANUAL 2021

PARC NATURAL DE LA SERRA D'IRTA
I RESERVA NATURAL MARINA D'IRTA

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ	4
1.1.- Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana	
1.2.- Descripció general del Parc Natural	
1.3.- Municipis del Parc Natural	
1.4.- Normativa	
1.5.- Figures de protecció	
1.6.- Organigrama dels Serveis Centrals de la Conselleria	
1.7.- Personal del Parc Natural	
1.8.- Composició de la Junta Rectora	
2.- OBJECTIUS	11
3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS	12
3.1.- Dades d'incendis en 2020	
3.2.- Pla bàsic d'actuacions	
3.2.1.- Manteniment d'infraestructures	
3.3.- Pla de vigilància d'Incendis forestals	
3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils	
3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos	
3.4.- Servei de Gestió de Biomassa Residual Agrícola	
4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ	17
4.1.- Conservació de Flora	
4.1.1.- Microreserves de flora	
4.1.2.- Plantacions	
4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores	
4.1.4.- Projectes de Conservació de Flora: Horts llavorers	
4.2.- Conservació de Fauna	
4.2.1.- Projecte de seguiment de papallones diürnes	
4.2.2.- Projecte de censos d'espècies presents al Parc Natural	
4.3.- Conservació d'Hàbitats	
4.3.1.- Tractaments fitosanitaris	
4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer	
4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural	
4.4.1.- Tractament de la vegetació	
4.4.2.- Adequació d'itineraris, camins i sendes	
4.4.3.- Adequació d' àrees d'ús públic	
4.4.4.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	
4.4.5.- Plantacions	
4.4.6.- Altres	
5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA	30
5.1.- Programa de Comunicació i Divulgació	
5.1.1.- Projecte "Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta" Activitats organitzades pel Parc Natural	
5.1.1.1.- Itineraris temàtics guiats	
5.1.1.2.- Jornades de sensibilització	
5.1.1.3.- Tallers	
5.1.2.- Projecte "Per una *serra mes neta..."	
5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització	
5.1.3.- Llocs informatius itinerants	

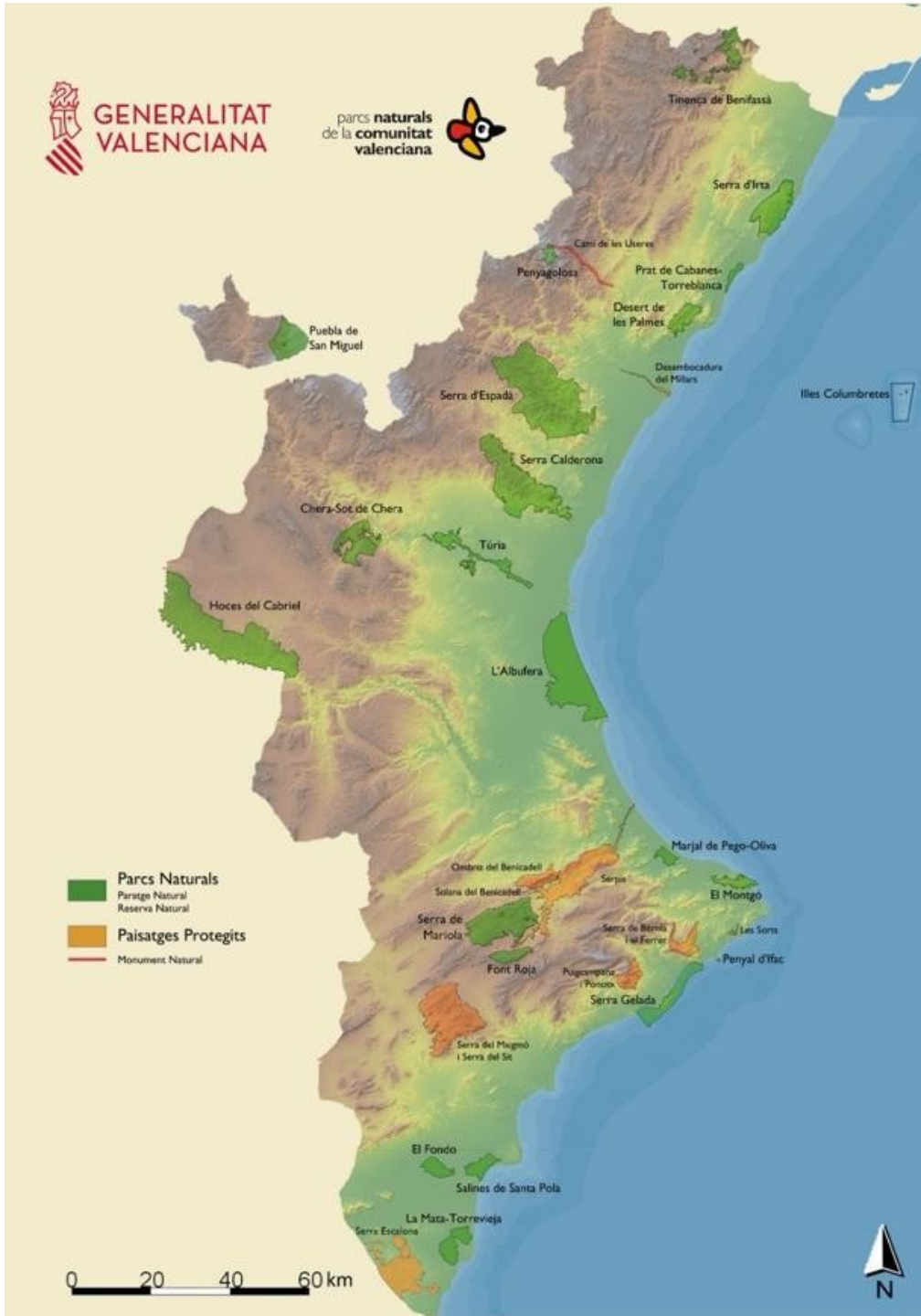

5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret	
5.1.3.2.- Fires i exposicions	
5.1.4.- Butlletí trimestral del Parc Natural "Al Marge"	
5.1.5.- Pàgina Web	
5.1.6.- Xarxes socials	
5.1.7.- Aparicions en Mitjans de comunicació i Presentacions	
5.2.- Programa d'Educació Ambiental	
5.2.1.- Projecte activitats d'educació ambiental per a visites escolars de primària	
5.2.2.- Projecte activitats d'educació ambiental per a visites d'educació secundària i batxiller	
5.2.3.- Projecte per a la conservació d'espècies de flora amenaçada	
5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural	
5.3.1.- Jornades de promoció de l'agricultura ecològica al Parc Natural de la Serra d'Irta	
5.3.2.- Silla de Rodes Adaptada per a la Naturalesa	
5.3.3.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic	
5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes	
5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites	
5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles a motor al Parc Natural	
5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa	
6.- DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA	51
6.1.- Reunions	
6.2.- Gestió administrativa	
6.2.1.- Consultes	
6.2.2.- Notificacions visites de grups organitzats	
6.2.3.- Informes	
7.- FORMACIÓ	55
7.1.- Formació interna	
7.2.- Pràctiques formatives	
8.- RESUM ECONÒMIC	56
8.1.- Inversions anualitat 2021	
9.- AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ	56
9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2021	
9.1.1.- Programa per a la conservació i millora dels hàbitats del Parc Natural	
9.1.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.1.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
9.2.- Propostes de Gestió per a l'any 2022	
9.2.1.- Programes per a la conservació i millora dels hàbitats del Parc Natural	
9.2.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.2.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
10.- ANNEXOS	60
ANNEX I- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000	
ANNEX II- Informe actuacions Unitat Control de Plagues	

1.- INTRODUCCIÓ

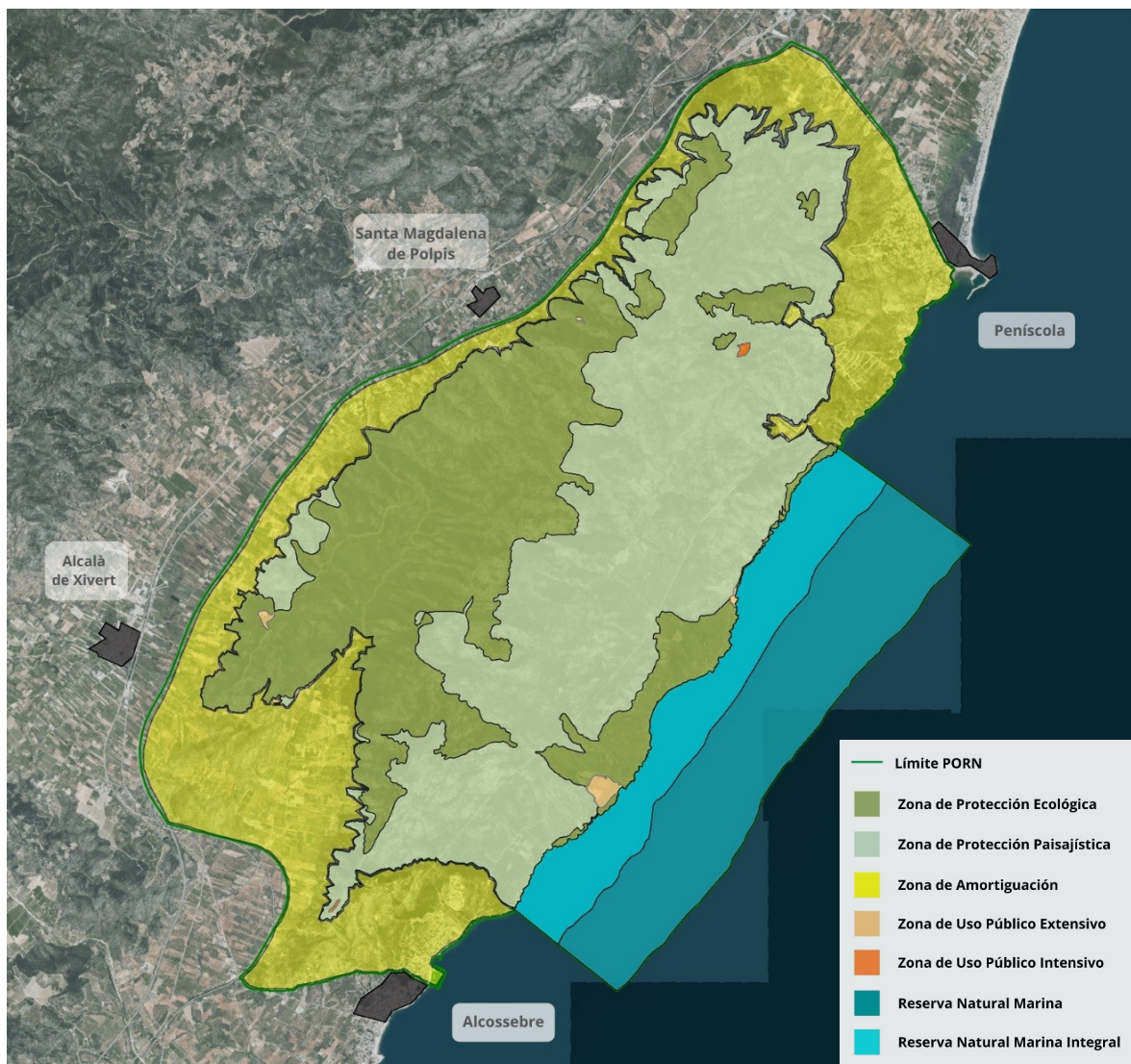
1.1.- Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana

1.2.- Descripció general del Parc Natural

El Parc Natural de la Serra d'Irta està situat al nord-est de Castelló, a la comarca del Baix Maestrat, en els termes municipals de Peníscola, Santa Magdalena de Polpís i Alcalà de Xivert. La superfície protegida ocupa un total de 12000 ha i consta d'una serra que discorre paral·lela a la línia de costa al llarg de 15 Km.

La Serra d'Irta representa l'última serra verge del litoral valencià, amb una costa alta de penya-segats, platges d'arena i cudols i xicotetes cales on perviuen importants ecosistemes.

Mapa: Zonificació del Parc Natural de la Serra d'Irta

L'element més espectacular el constitueixen les magnífiques poblacions de margalló que formen la primera barrera enfront de la mar. En els ambients menys exposats a la mar es presenta una vegetació típica de matoll mediterrani, en la qual destaca la coscolla, el llentiscle, el bruc i les estepes. A l'empar dels arbustos es desenvolupen algunes de les plantes endèmiques de la Serra d'Irta, com el gerani d'Irta. Les superfícies arbrades de pinedes de pi blanc conformen zones d'important extensió.

Així mateix, la concurrència de dos barrancs i la surgència d'aigua dolça en una zona coneguda com Mas del Senyor possibiliten la presència d'oms i xops negres.

1.3.- Municipis del Parc Natural

Municipis	Peníscola	Sta. Magdalena de P. olpis	Alcalà de Xivert
Total ha	7.923	6.660	16.707
Has dins del parc	4.127,42	917,05	2.698,53
% del total del municipi	53	14	17
% del total del parc	53,30	11,85	34,85
Habitants (cens 2011)	7.822	844	7.826

Taula: Dades dels municipis que formen part del Parc Natural de la Serra d'Irta.

1.4.- Normativa

NORMATIVA	DATA
LLEI 11/1994 , de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d' <u>Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana (DOGV 2423, de 9.01.95).</u>	27/12/1994
DECRET 78/2001 , de 2 d'abril, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra d'Irta. (PORN)	02/04/2001
DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.	16/07/2002

NORMATIVA	DATA
DECRET 4/2007 , de 12 de gener, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de la Serra d'Irta. (PRUG)	12/01/2007
RESOLUCIÓ de 31 de maig de 2006 , del conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'incendis forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta	31/05/2006
DECRET 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
CORRECCIÓ d'errors del Decret 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
LLEI 5/2017 , de 10 de febrer, de la Generalitat de Pesca Marítima i Aqüicultura de la Comunitat Valenciana	10/02/2017

1.5.- Figures de protecció

FIGURES DE PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
Llocs d'Interés Comunitari (LIC)	10/07/2001	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Mitjançant la Directiva 92/43/CEE "Hàbitats" , els estats membres es comprometen a preservar els hàbitats d'interés comunitari que, reconeguts com a Llocs d'Interés Comunitari (LIC), formen part de la Xarxa Natura 2000. La Serra d'Irta és considerada LIC des de juliol de 2001.
Parc Natural de la Serra d'Irta	16/07/2002	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.

FIGURES DE PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
Zones d'Espacial Protecció per a les Aus (ZEPA)	05/06/2009	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Les zones d'Espacial Protecció per a les Aus (Z.E.P.A.) són espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, designats pels estats membres segons la Directiva 92/43/CEE denominada "Habitats" i la Directiva d'Aus Silvestres 79/409/CEE . La Serra d'Irta es va declarar zona ZEPA marítim-terrestre al juny de 2009.
Microrreserves vegetals	06/11/2000	Cala Argilaga 1,267 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microrreserves vegetals a la província de Castelló.
	06/11/2000	Torre Badum 0,344 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microrreserves vegetals a la província de Castelló.
	11/03/2008	Cala Argilaga 4,19 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microrreserves vegetals i s'amplia la microrreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.
	11/03/2008	Duna del Pebret 0,29 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microrreserves vegetals i s'amplia la microrreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.

1.6.- Organigrama serveis centrals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica

Adreça web de l'organigrama :

https://www.gva.es/contenidos/publicados/agri_caste.pdf

1.7.- Personal del Parc

Durant l'any 2021 la unitat de gestió estava composta pel Parc Natural de la Serra d'Irta i el Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

Per al desenvolupament de les labors de gestió i conservació, el Parc Natural de la Serra d'Irta ha comptat amb els següents equips de treball:

Responsable de gestió:

Directora conservadora, amb funcions de gestió en la conservació de l'espai i d'assessorament a entitats i particulars amb interessos al parc natural, amb competències per a l'informe de les sol·licituds que afecten l'àmbit territorial de l'espai protegit.

Brigada de Conservació i Manteniment:

Integrada per 1 capatàs i 3 peons que s'encarreguen dels treballs de conservació i manteniment de l'espai natural i les seues infraestructures. Amb una jornada laboral de dilluns a divendres.

Equip tècnic i de comunicació:

Durant l'any 2021 s'ha comptat amb una plantilla de 2 educador@s ambientals. A més, durant els mesos de juliol i agost, l'equip es va reforçar amb una educadora més. Els educador@s ambientals s'encarreguen de les tasques de comunicació i educació ambiental, promoció, conservació i ús públic de l'espai natural, així com de suport tècnic a la directora conservadora. Gràcies als torns que realitzen, el centre d'interpretació dona servei tots els dies de la setmana.

1.8.- Composició de la Junta Rectora

La Junta Rectora del Parc Natural de la Serra de Irta i de la Reserva Natural Marina d' Irta es compon dels següents membres:

- El president de la Junta Rectora, nomenat pel Consell de la Generalitat a proposta del conseller competent en matèria de medi ambient.
- El Secretari, que serà el director-conservador del Parc Natural i de la Reserva Natural Marina.
- Un representant del Ministeri competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'agricultura i pesca.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'infraestructures i transport.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de cultura i educació.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de turisme.
- Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- Un representant de la Diputació Provincial de Castelló.
- Un representant de cadascuna de les tres corporacions locals.
- Dos representants de les associacions professionals d'agricultors amb implantació al Parc Natural.
- Un representant de la Federació de Confraries de Pescadors de Castelló
- Un representant de les associacions representatives de la propietat privada del Parc Natural.
- Un representant de les associacions representatives dels ramaders o propietaris forestals que exercisquen la seua activitat en l'àmbit del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les associacions relacionades amb l'estudi i la conservació dels valors naturals i culturals de la Serra d' Irta i el seu confrontat àmbit marí.

2.- OBJECTIUS

Els objectius generals són:

- Protegir i conservar el patrimoni natural en l'àmbit terrestre i marítim i promoure mesures directes pe la conservació, regeneració, millora i posada en valor dels elements d'interés natural i cultural.
- Col·laborar en l'execució, revisió i seguiment del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta.
- Promoure la gestió i l'ús sostenible dels recursos naturals, culturals i d'ús públic, facilitant el desenvolupament d'activitats econòmiques alternatives.
- Corregir i minimitzar al màxim possible els impactes que l'ús públic ocasiona o podria ocasionar sobre la biodiversitat i els recursos naturals i culturals del parc, fomentant un turisme sostenible.
- Fomentar programes d'educació ambiental i d'actuació en matèria d'ús públic per a contribuir a la formació d'una consciència ambiental del visitant, que fomenti actituds favorables a la conservació de l'espai.
- Promoure la participació pública en la gestió del parc natural, coordinant les iniciatives de la Generalitat amb les de les entitats locals, sectors empresarials i població de la zona, a través de les seues associacions.
- Preservar el sistema de corredors biològics entre la Serra d'Irta i les àrees naturals del seu entorn, posant l'accent principalment a fomentar la connexió, tant biològica com de comunicació ciclista i per als vianants amb el parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

La xarxa d'espais naturals ha sigut sempre un objectiu prioritari de totes les actuacions de prevenció d'incendis forestals desenvolupades per la Generalitat, prioritat que s'ha manifestat tant en les figures de planificació com en les d'actuació.

Els espais naturals per les seues pròpies característiques, requereixen de figures pròpies d'ordenació sectorial, tant en matèria ambiental general, com en aquest cas en Prevenció Incendis Forestals.

El Pla de Prevenció d'Incendis forestals del Parc Natural de Serra d'Irta va ser aprovat per resolució de 31 de maig de 2006, del conseller de Territori i Habitatge. La directriu bàsica seguida en la seua redacció, ha sigut l'adaptació de les directrius generals de prevenció d'incendis forestals a les característiques específiques de la Serra d'Irta, sent una premissa fonamental el fer compatible la necessària protecció i defensa enfront dels incendis amb la conservació i preservació dels valors ambientals del parc.

L'esmentat Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta ha sigut revisat i actualitzat, sent aprovat per resolució de 12 de febrer de 2020, de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els documents que componen la revisió del pla poden consultar-se en la pàgina web de la Conselleria: [Pla de Prevenció d'Incendis del PN de la Serra d'Irta](#)

La superfície d'actuació que abasta el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, correspon a la superfície protegida del Parc Natural, així com a la zona d'amortiment d'impactes.

3.1.- Dades d'incendis en 2021

Durant l'any 2021 s'ha produït un incendi en la zona d'amortiment d'impactes del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Data	Municipi	Superfície (has.)	Causa	Paratge
15/06/2021	Peníscola	2	Accidente trànsit	Camí de Santa Magdalena

Taula: Incendis forestals durant 2021 **Font:** Informe AAMM Sant Mateu

L'incendi ha afectat sòl urbà en la part externa de l'autopista i a sòls agrícoles en la part interior, més pròxim al parc natural però en la zona d'amortiment d'impactes. S'ha cremat una superfície total de 2 ha que ha afectat cultius abandonats intercalats amb pins (*Pinus halepensis*). S'apunta com a possible causa, un accident en l'autopista en la qual es va incendiar un camió a uns 70 metres del punt d'inici de l'incendi.

3.2.- Pla Bàsic d'Actuacions

3.2.1.- Manteniment d'Infraestructures

En aquest apartat ens referim a aquelles infraestructures necessàries per a la prevenció d'incendis i suport a l'extinció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta, com són: les àrees de tallafocs, la xarxa viària, la xarxa hídrica, els observatoris i les àrees d'ús públic. Els treballs han sigut realitzats per les Brigades de Prevenció d'Incendis i per la Brigada del Parc Natural. Durant 2021 s'han realitzat les següents actuacions:

Manteniment de vials

S'han finalitzat les actuacions en pistes forestals, que van ser iniciades l'any anterior, en el qual es van realitzar grans inversions sobre aquest tema.

Punts d'aigua

S'ha realitzat el manteniment i reparació dels depòsits per a l'extinció d'incendis. Treballs que han consistit en el desbrossament i en el seu cas l'aclarida perimetral, el manteniment de closos, la neteja d'areneres i cunetes, la revisió de vàlvules, el lubricat amb oli de frontisses i cadenats, la neteja de les arquetes de captació, el manteniment o instal·lació.

Observatoris

S'han fet treballs de manteniment i reparacions en l'observatori de l'Atmeler.

Àrees Tallafocs

Els equips de prevenció d'incendis forestals han realitzat el manteniment de les àrees tallafocs previstes en el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, situats en muntanyes de la Generalitat Valenciana.

Àrees d'ús públic i pistes forestals

La Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural ha realitzat, al llarg de tot l'any, diversos treballs de tractament de la vegetació a fi de disminuir el risc d'incendi per causes derivades de l'ús i gaudi del Parc Natural. Les actuacions realitzades han sigut les següents:

Adequació d'àrees recreatives, zones de pàrquing i accessos al parc natural

- Desbrossament i poda en totes les àrees recreatives existents al parc natural.
- Desbrossament de l'entorn de les àrees d'aparcament habilitades en les cales i platges.
- Desbrosse dels accessos al Parc Natural per la costa.

Adequació de senderes i itineraris

- Desbrossament i manteniment de les sendes que conformen l'oferta d'itineraris senyalitzats al parc.

Adequació de pistes forestals

- Desbrossament selectiu del matoll i poda dels arbres que estan situats en una franja de 2 metres al costat de les pistes, per al manteniment de les franges de discontinuïtat entre les masses vegetals.
- Treballs de fitació i eliminació d'exemplars que dificulten circulació i visibilitat en les pistes.
- Retirada d'exemplars morts o caiguts per efecte del vent que obstaculitzen pistes o camins per al trànsit o que impedeixen el gaudi en àrees recreatives.

Eliminació restes vegetals sense foc

- Eliminació de les restes vegetals generades en tots els treballs d' aclarida, desbrossament i poda mitjançant la trituració amb motodesbrossadora.

3.3.- Pla de Vigilància d'incendis forestals

La Comunitat Valenciana disposa d'un Pla de Vigilància d'Incendis que regula i coordina els mitjans destinats a la vigilància i detecció dels incendis forestals. Aquest Pla està vigent els 365 dies de l'any, és revisat anualment i depén de la Secció de Prevenció d'Incendis Forestals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els mitjans que intervenen en la vigilància i detecció dels incendis forestals en la zona d'estudi, que abasta tant el Parc Natural de la Serra d'Irta com l'àrea d'influència, són nombrosos i la gestió d'aquests es realitza en diferents àmbits, tant territorials com competencials.

3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils

Unitats de prevenció d'incendis forestals

Existeix diversa tipologia d'unitats en funció del mitjà emprat per a la vigilància i la composició de vigilants per unitat (vehicle tot terreny, motoritzat, polivalent, etc.). Les unitats mòbils de prevenció d'incendis forestals, amb intervenció en l'àmbit que ens ocupa, són les que a continuació s'indiquen:

Unitat de Prevenció Ordinària, formada per un operari i dotada d'un vehicle tot terreny, així com tot el material necessari en comunicacions i vigilància. Les seues principals funcions són la informació d'usos del foc a usuaris, la vigilància directa del territori, la dissuasió d'actuacions perilloses i puntualment l'extinció de conats.

Les unitats de prevenció ordinària UP.C106 la Salzadella i UP.C206 Alcalà, operen en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta durant un període de 9 mesos i mig.

Unitat de Prevenció Polivalent, formada per un operari i tres o quatre voluntaris. Igual que les Unitats anteriors també està dotada de vehicle tot terreny, així com de tot el material necessari per a comunicacions i vigilància. És la UPP.C602 amb base en Vinaròs. Període de funcionament 11 mesos.

Aquestes Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals no són específiques del Parc Natural, sinó que també realitzen les seues funcions en altres terrenys forestals pròxims a aquest. Cal destacar que aquestes Unitats sempre tenen inclosos en els seus recorreguts la vigilància de l'espai protegit.

Unitats de Prevenció Comarcals: s'han creat les unitats d'àmbit comarcal, el seu funcionament ve donat per dues situacions, quan a la comarca alguna unitat o observatori no puga estar operatiu, podran fer la tasca que tinguen assignada aquests recursos per a aquell dia; quan no ocorrega això, farà tasques de vigilància en les zones assignades. En aquesta demarcació estan la C801 Traiguera i C811 Vinaròs. Període de funcionament: 9,5 mesos.

Brigades Rurals d'Emergència: El Servei de les Brigades Rurals d'Emergència és competència de la Direcció General d'Interior de la Conselleria de Justícia i Administracions públiques de la Generalitat Valenciana. Les Brigades Rurals d'Emergències realitzen labors de vigilància i prevenció quan es declara nivell de preemergència 2 i 3. En l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta els mitjans disponibles són les Brigades Rurals d'Emergències d'Alcalà de Xivert.

Guàrdia Civil: En cas de preemergència nivell 3 es pot comptar amb la participació de la Guàrdia Civil.

Agents Mediambientals: Els agents mediambientals treballen en tres torns al llarg del dia: matí (8 a 15 h), vesprada (15 a 22 h) i nit (22 a 8 h). Durant l'horari de treball cada agent mediambiental actua preferentment a la comarca a la qual està assignat, però quan per necessitats del torn no hi ha suficients agents, poden treballar agents d'una altra comarca però de la mateixa zona operativa.

3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos

Observatoris Forestals

Els observatoris forestals estan situats en zones elevades de màxima visibilitat. Les seues principals labors són la de vigilància sobre el territori, que abasta el seu camp visual. Des d'aquests punts s'intenta detectar i situar amb la major promptitud possible qualsevol fum sospitós de ser l'origen d'un incendi forestal, així com la presa de dades meteorològiques i servir d'enllaç en la Xarxa de Comunicacions.

Els Observatoris Forestals que vigilen i abasten l'àmbit del Parc Natural i la seua àrea d'influència són: **O.F.Ametler**, situat a Alcalá amb cobertura anual de 9 o 11 h, i l'O.F. **Subarra** en terme de Benlloch amb cobertura de 9 o 11 h durant 5,5 mesos.

Central de Prevenció d'Incendis Forestals de Castelló, CPIFCs.

Centre des d'on es coordina tot el dispositiu de Prevenció d'Incendis Forestals, situat en el Polígon Industrial El Millars, carrer Comerç, 7 d'Almassora. Aquest edifici també és la seu de la Secció de Sanitat Vegetal de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

3.4.- Servei de Gestió de Biomassa Residual Agrícola

Pel fet que una gran part dels incendis forestals que tenen lloc en la Comunitat Valenciana, són produïts per negligències humanes i en un 17% com a conseqüència de la crema de restes agrícoles, la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals va iniciar la prestació del servei de Gestió de Biomassa Residual, a través de VAERSA, en el període 2018-2022, amb la finalitat de disminuir el risc d'incendis triturant la poda en comptes de cremar-la, en les zones pròximes a importants masses forestals.

Es van considerar terrenys forestals prioritaris per a ser beneficiaris d'aquest servei les zones agrícoles pròximes a espais naturals protegits. En el nostre cas seleccionarem totes aquelles parcel·les agrícoles que estigueren en la zona de protecció del Parc Natural de la Serra d'Irta o en la seua àrea d'amortiment d'impactes.

Durant els primers mesos de l'any es van realitzar els servicis de trituració. La informació sobre ells es recull en la següent taula:

Nº propietaris sol·licitants	Nº parcel·les	Nº. hores de treball	Estimació de tones triturades	Estimació de tones de CO ₂ no emeses
14	27	78	33,72	22,72

Taula: Dades del servei de trituració de restes agrícoles 2021

Font: Servei de Prevenció d'Incendis GV / PN Serra d'Irta

Respecte a l'any anterior, s'observa un augment en el nombre de sol·licitants i de parcel·les en les quals s'ha realitzat la trituració de les restes agrícoles, fonamentalment d'olivera. S'ha duplicat el nombre d'hores de treball, així com les tones triturades.

Aquest servei, també es prestarà durant l'any 2022, sent enguany l'últim. En el futur, les subvencions que es preveuen aniran destinades directament als ajuntaments, perquè puguen encarregar-se d'organitzar i prestar el servei de trituració, ja siga pels seus propis mitjans o per la contractació d'un tercer.

4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

4.1.- Conservació de flora

Amb la finalitat de preservar la diversitat genètica del patrimoni natural i garantir la conservació de les espècies de flora silvestre i formacions vegetals, especialment les autòctones, es realitzen diverses actuacions, que són dutes a terme fonamentalment per les **Brigades de Conservació de Biodiversitat**.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar les espècies de flora rares, endèmiques o amenaçades que es troben al Parc Natural.
- Mantindre en bon estat les tres microreserves declarades al Parc Natural.
- Erradicar les espècies exòtiques invasores que es detecten al Parc Natural.

4.1.1.- Microreserves de flora

La figura de protecció d'espècies silvestres, denominada microreserva vegetal, va ser creada mitjançant Decret 218/1994, de 17 d'octubre del Govern Valencià. Les Microreserves de Flora formen la Xarxa de Microreserves de la Comunitat Valenciana i es

tracta de zones de xicoteta grandària i elevat interès botànic, destinada al seguiment i conservació a llarg termini de les espècies vegetals o tipus de vegetació endèmica, rara o amenaçada de la Comunitat Valenciana.

Al Parc Natural de la Serra d'Irta s'han declarat tres microreserves: Cala Argilaga, amb una superfície de 1,27 ha; Torre Badum amb una superfície de 0,34 ha i Duna del Pebret amb 0,29 ha de superfície.

Els treballs de manteniment d'aquestes microreserves han consistit en:

- **Eliminació de fems.** En 2021 ha sigut de 0,9 m³ aproximadament.
- **Manteniment dels closos blans.** S'han reparat els closos blans de les microreserves mitjançant la substitució de piquetes i cordes que estaven deteriorades.
- **Censos d'exemplars del Catàleg d'Espècies de Flora Amenaçada.**

4.1.2.- Plantacions

Durant 2021 es van realitzar plantacions d'una de les dues espècies de *Limonium* endèmics de la Serra d'Irta en compliment del pla de recuperació. En el cas de *Limonium perplexum* es van plantar 594 exemplars.

En la Duna del Pebret, la qual limita amb la zona d'ús públic, es van reposar les marres dels exemplars de **margalló, llentiscle i arç negre**, plantats en anys anteriors, que tenen per objecte delimitar la microreserva de flora per a evitar que els visitants transiten per ella.

També s'han realitzat plantacions de boix en el Barranc del Boixar, coincidint amb la celebració del dia de l'arbre, que enguany no s'ha realitzat amb la participació del públic. L'acte ha consistit en el lliurament d'aquests exemplars a un destacat col·laborador del Parc Natural, Sr. Francisco Arnau, i la seua posterior plantació amb l'ajuda de la brigada del Parc Natural.

4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores

Seguint les directrius del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores en la Comunitat Valenciana, durant 2020 es van escometre labors d'erradicació de les següents espècies exòtiques invasores dins del Parc Natural i en els seus voltants:

ESPÈCIE	LLOC	QUANTITAT ERRADICADA
<i>Arundo donax</i>	Marjal de Peníscola	1.991 m ²
<i>Cylindropuntia pallida</i>	Urbanització Porte Negre	9 exemplars

Taula: Dades de les espècies exòtiques invasores erradicades en 2021

En l'Annex I s'adjunta **informe de les actuacions de les Brigades de Conservació de Biodiversitat per a l'any 2021**.

4.1.4.- Projectes conservació de flora : Horts llavorers

Des del Parc Natural comencem l'any 2020 a treballar per poder oferir als instituts dels municipis de l'entorn del Parc la possibilitat d'implicar-se en un projecte d'educació ambiental a més llarg termini. La idea que sorgia com a projecte per desenvolupar entre els alumnes i el professorat dels instituts, era la creació d'un hort llavorer en les seues pròpies instal·lacions.

L'objectiu final de l'hort llavorer és produir llavors d'aquestes plantes per a poder realitzar sèmbras directes en el medi natural, per a la plantació en viver, produir noves plantes i per a la conservació en el Banc de Germoplasma. En definitiva, ajudar a la millora del seu estat de conservació, generar una major consciència social i posar en valor la flora silvestre valenciana.

Les possibilitats de creació de l'hort llavorer que ens van facilitar des del Servei Territorial de Conservació de Flora i el CIEF (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal) van ser molt motivadores. L'espècie que cuidarien seria un dels *Limonium* presents al parc, inclòs en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogats, hui dia, com a espècie en perill d'extinció.

Es tracta de projectes molt importants perquè en ells es conjuga conservació i educació ambiental, de manera que a més d'afavorir a espècies molt escasses, es persegueix involucrar a un sector de la població, com és l'educatiu de la zona.

Així va començar la seua marxa el primer projecte a la fi de 2020 "Llavors per a la vida" i a la fi d'aquest 2021 "Llimorat". Es troben detallats en el punt 5.2.3 d'aquesta Memòria.

4.2.- Conservació de fauna

La Serra d'Irta mostra una diversitat d'espècies mediterrànies que es troba associada als diferents ecosistemes existents al Parc Natural. És objecte d'aquest programa la protecció i conservació de les poblacions d'espècies de fauna existents al Parc que resulten d'interés, per la singularitat, representativitat, fragilitat i estat de conservació.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar les poblacions d'espècies de fauna existents al Parc que resulten d'interés per la seua singularitat, representativitat, fragilitat o estat de conservació.
- Promoure i donar suport a la investigació científica per millorar el coneixement, conservació i maneig d'aquestes espècies.
- Corregir i minimitzar els impactes derivats de l'activitat i aprofitaments humans sobre els hàbitats que puguen estar afectats.

4.2.1. Projecte de seguiment de papallones diürnes

En 2021 s'ha continuat amb el seguiment de papallones diürnes al Parc Natural en col·laboració amb el coordinador en la Comunitat Valenciana de la **BMS** ([Butterfly Monitoring Scheme](#)). L'objectiu és introduir les dades obtingudes en el Banc de Dades de Biodiversitat de la Conselleria i en la base de dades del BMS per conèixer l'abundància i diversitat de papallones al Parc Natural i també per a tindre una visió del seu estat a nivell europeu. A més, les dades serveixen per a estudiar com afecten les modificacions de l'entorn a les papallones, ja siguen per actuacions directes en el territori o pels efectes del canvi climàtic.

Aquest ha sigut el primer any en què s'han obtingut dades d'una campanya completa. El **nombre d'espècies de papallones identificades va ser de 22 espècies**, amb un total de **621 cites**.

ESPÈCIE	Núm. CITES
<i>Anthocharis euphenoides</i>	16
<i>Aricia cramera</i>	1
<i>Coenonympha dorus</i>	13
<i>Colias crocea</i>	2
<i>Gonepteryx cleopatra</i>	25
<i>Gonepteryx rhamni</i>	1
<i>Hipparchia fidia</i>	1

<i>Lasiommata megera</i>	77
<i>Leptotes pirithous</i>	6
<i>Papilio machaon</i>	1
<i>Pararge aegeria</i>	198
<i>Pieris brassicae</i>	1
<i>Pieris rapae</i>	16
<i>Pieris ssp.</i>	40
<i>Pyronia bathseba</i>	80
<i>Pyronia cecilia</i>	1
<i>Satyrrium esculi</i>	121
<i>Satyrrium spini</i>	1
<i>Thymelicus acteon</i>	4
<i>Thymelicus ssp</i>	2
<i>Vanessa atalanta</i>	10
<i>Vanessa cardui</i>	4
TOTAL	621

Taula: Espècies de papallones diürnes i nombre de cites al llarg dels censos realitzats en 2021

Segons les dades recollides en l'Informe **anual 2021 del Programa de Seguiment de Papallone Diürnes a Espanya (BMS Espanya)**, es comprova que, comparant el transecte de la Serra d'Irta amb zones de mostreig relativament pròximes i de característiques semblants, com són Sagunt i el Parc Natural de Chera-Sot de Chera, el nombre d'espècies que hem comptabilitzat ha sigut similar o una mica major, i la densitat de papallones ha sigut més elevada.

Mapes: nombre d'espècies (esquerra) i densitat de papallona (dreta)

Font: Informe 2021 BMS España

4.2.2. Projecte de censos d'espècies presents al parc natural

L'equip de cens de fauna del Parc Natural, creat en 2020 i constituït pels equips tècnics dels parcs de Serra d'Irta i del Prat de Cabanes-Torreblanca (que formen part de la mateixa unitat de gestió), agents ambientals de la zona i veïns del parc natural interessats en aquest tema, ha continuat durant 2021 amb els treballs planificats.

Dels censos realitzats s'han obtingut els següents resultats:

Respecte a les càmeres **de parament fotogràfic**, en 2021 s'han continuat instal·lant per les diferents quadrícules del Parc Natural, amb les quals s'ha arribat a cobrir una superfície pròxima al 50%. Les dades obtingudes són molt similars a les de l'any anterior. Els mamífers detectats han sigut: exemplars d'eriçó, geneta, fagina, rabosa, porc senglar, ratolí, conill, rata cellarda, esquiol, teixó, cabirol i gat domèstic, sent el més abundant la fagina.

S'ha constatat la presència de pràcticament les mateixes espècies que en un espai natural pròxim, el Desert de les Palmes, però en menor abundància d'individus, la qual cosa es podria deure a l'existència d'un ambient més sec, amb menys llocs d'aigües superficials permanents i accessibles a la fauna.

Un altre aspecte destacable i probablement negatiu, és la presència freqüent de gats domèstics, localitzats tant en zones pròximes a habitatges i urbanitzacions com en plena serra i lluny de llocs habitats per persones.

Respecte a l'equip de cens d'ocells, creat l'octubre de 2020 i format pels tècnics del Parc natural de la Serra d'Irta i del Parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, que pertanyen a la mateixa unitat de gestió, així com Agents mediambientals de la zona i altres experts pertanyents a associacions mediambientals.

S'han definit un total de 7 transectes que prospecten el 50% de les quadrícules del parc natural, havent-se registrat en 2021 un total de 626 espècies diferents, de les quals 131 són ocells amb un total de 1.974 cites. La resta d'espècies detectades pertanyen majoritàriament al grup dels artròpodes, amb 362 espècies observades en 2021.

4.3.- Conservació d'Hàbitats

El terme hàbitat fa referència al lloc que presenta les condicions apropiades perquè visca un organisme, espècie o comunitat animal o vegetal. Es tracta, per tant, de l'espai físic (aire, sòl i aigua) en el qual una població biològica pot residir i reproduir-se, la qual cosa suposa la possibilitat de perpetuar la seua presència.

És important tindre en compte que l'acció humana i els canvis de la naturalesa modifiquen els hàbitats. El lloc que hui és l'hàbitat d'una espècie pot no ser-ho en el futur i viceversa.

Per aquest motiu, són d'importància fonamental que es desenvolupen programes d'aquesta índole al Parc Natural de la Serra d'Irta per així poder conservar hàbitats que necessiten d'una atenció prioritària.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar els hàbitats i espècies que els conformen.
- Restaurar i minimitzar els impactes ocasionats per l'activitat humana.
- Realitzar el seguiment de les diferents actuacions que es desenvolupen en els hàbitats més prioritàris del Parc Natural, inclosa la Reserva Marina.

4.3.1.- Tractaments fitosanitaris

Com tots els anys, des de 1996, els tractaments fitosanitaris que es duen a terme al Parc Natural es realitzen tenint en compte les dades de la Prospecció Fitosanitària realitzada a la primavera pels Agents Mediambientals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, amb el suport de l'Assistència Tècnica de Sanitat Forestal de Vaersa.

En la prospecció realitzada l'any 2021, s'aprecia una millora respecte a la temporada anterior. Així tenim que l'afecció de la **processionària del pi** (*Thaumetopoea phityocampa*), en tota la superfície avaluada presenta nivells baixos. Respecte a la detecció de **perforadors del pi** (*Tomicus destruens*) s'ha reduït el nombre de peus morts, que van des dels 111 peus, enfront dels 250 de la temporada anterior.

També s'ha detectat la presència en *Pinus halepensis* d' **afidoïdeus** i de l'insecte invasor **Leptoglossus occidentalis**. Es tracta d'un insecte invasor que s'alimenta de les acícules joves, llavors i cons verds, disminuint així la fertilitat de les pinyes i la producció de pinyons.

Respecte a la presència de l'espècie invasora citada l'any anterior, la **Cidalyma perpestalis**, que és una plaga per al boix, s'ha detectat en la zona del "Barranc del Boixar", en la qual també s'ha observat una gran afectació en les plantes de boix del parc natural.

Quant a **malalties i fisiopaties**, s'ha posat de manifest el decaïment de ginebres que ja van ser afectades per sequera en temporades anteriors, tot això en el terme municipal de Peníscola.

Els **tractaments fitosanitaris** realitzats durant 2021 van ser els següents:

Per als **perforadors del pi** es van executar treballs d'eliminació d'arbres afectats. S'han eliminat un total de 63 peus.

Per al control de la **proccionària del pi**, a l'estiu es van col·locar un total de 182 paranyes amb feromones sintètiques per a l'atracció i captura de les papallones mascle d'aquesta espècie i evitar la seua reproducció. Com a complement a aquesta actuació s'han realitzat durant la tardor-hivern tractaments fitosanitaris mitjançant motxilla polvoritzadora i canó nebulitzador en la proximitat de sendes, camins i zones d'ús públic de les muntanyes de gestió pública, que constitueixen zones de major risc per a la salut pública. Aquest tractament s'empra en muntanyes que disposen d'una suficient xarxa de camins i només és efectiu en els primers 35 metres. No obstant això, aquest tractament es considera eficaç per reduir les poblacions perquè la majoria dels nius de proccionària es concentren a la vora dels camins, reduint-se així el seu impacte visual i les possibles molèsties als visitants del parc natural. El producte utilitzat té com a substància activa el larvicida *Bacillus turingiensis kurstaki* al 32%, que actua per ingestió i és dels productes més innocus per a la fauna aquàtica i terrestre, sent compatible amb abelles, classificat toxicològicament en el grup A.

Durant 2021, s'ha realitzat el tractament de la ***Cidalyma perpestalis***, amb motxilla polvoritzadora, amb *Bacillus turingiensis*, els dies 5 de maig i 10 de juny.

En l'Annex III d'aquesta memòria s'inclou informe de la Secció Forestal de la Direcció Territorial de Castelló de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, sobre les actuacions realitzades l'any 2021.

4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer

Les reserves marines d'interés pesquer serveixen com a zones de cria de diferents espècies de peixos i invertebrats, afavorint el desenvolupament de les seues poblacions, tant a l'interior de la reserva com als voltants d'aquesta. Així mateix contribueixen al manteniment dels hàbitats marins i són un excel·lent laboratori natural on estudiar els efectes antròpics (contaminació, recol·lecció, pesca, etc.) sobre el mitjà.

L'any 2021, s'ha continuat amb el projecte de dinamització de la Reserva natural Marina d'Irta, que té per objecte establir vincles i acords entre els sectors implicats per a

arribar acords en la gestió de l'espai marí. Fomentar les activitats científiques per al coneixement de l'espai marí i la seua biodiversitat, la vigilància, l'educació ambiental i aquelles activitats turístic-recreatives sostenibles.

Instal·lació de col·lectors de larves de *Pinna nobilis* el 12 de juny de 2021, en dos enclavaments: un en la Reserva Marina d'Irta, a l'altura del cap d'Irta i l'altra en la LIC del Prat de Cabanes-Torreblanca. El 21 de novembre es van recollir tots dos col·lectors, en els quals no es va trobar cap larva de *Pinna nobilis*.

Però es va detectar la presència de l'ostra perlífera *Pinctada imbricata radiata*, primera cita registrada en aigües interiors de la Comunitat Valenciana (Banc de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana), encara que ja detectada als Columbrets en 2020 (Kersting, D.K. i Hendriks, I., 2021). És una espècie al·lòctona lessepsiana que ha arribat a través del canal de Suez, present en les costes espanyoles des de 2019 (López-Soriano i Quiñonero-Salgado, 2019). En algunes àrees de la conca oriental ha aconseguit l'estatus d'invasora per la qual cosa és interessant conèixer la seua capacitat de dispersió en les nostres aigües.

D'altra banda el parc natural participa en dos projectes europeus que es desenvoluparan durant l'any 2022:

Projecte Life POSIDONIATE, que té per objectiu la conservació de la *Posidònia oceànica* en les zones costaneres de la Comunitat Valenciana.

Projecte TUNE UP, per a fomentar la governança mitjançant acords amb els agents implicats i així afavorir la biodiversitat de la Reserva Natural Marina d'Irta.

4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural

Els treballs que es descriuen en aquest apartat s'han realitzat al llarg de tot l'any 2021 per part de la Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

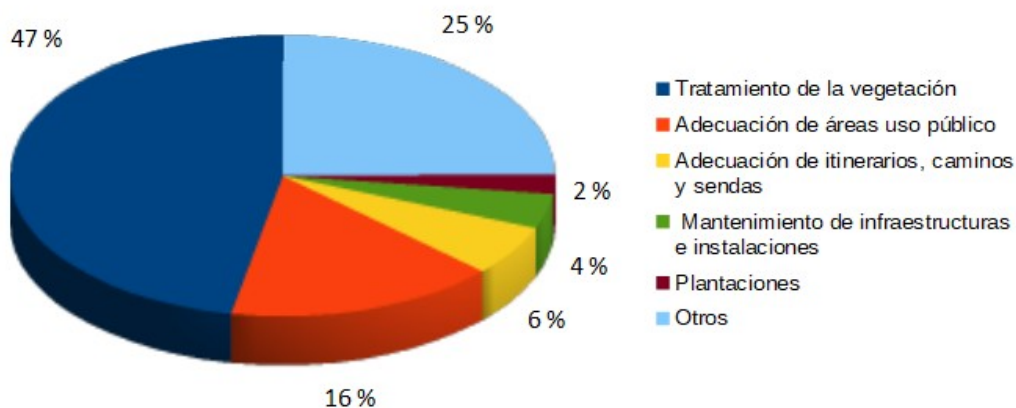
- Mantindre en bon estat les zones d'ús públic.
- Desbrossar sendes, camins i pistes a fi d'afavorir el trànsit.
- Mantindre la franja de protecció contra incendis en els marges de les pistes del Parc Natural.
- Conservar i mantindre les infraestructures del Parc Natural.
- Mantindre en bon estat les basses, closos i cartells interpretatius del parc natural.
- Recolzar a la direcció i educadors ambientals del Parc Natural en les labors de conservació dels recursos del parc natural.

En la taula següent s'especifiquen el nombre de jornals destinats en cada actuació durant l'any 2021.

ACTUACIÓ	Núm. DE JORNALS	%
Tractament de la vegetació	346	45
Adequació d'àrees use públic	119	15
Adequació d'itineraris, camins i sendes	43	6
Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	29	4
Plantacions	22	3
Altres	184	24

Taula: Nombre de jornals i percentatge sobre el total de cada tipus d'actuació al Parc Natural de la Serra d'Irta en 2021

En la següent gràfica s'indica el percentatge de jornals utilitzats en cada actuació.

4.4.1.- Tractament de la vegetació

Aquests treballs pretenen mantindre en estat òptim els accessos del Parc Natural i disminuir el risc d'incendi per causes derivats de l'ús i gaudi del parc natural. Les actuacions realitzades han sigut les següents:

- Desbrossament i poda en totes les àrees recreatives existents al parc natural.

- Desbrossament de l'entorn de les àrees d'aparcament habilitades en les cales i platges.
- Desbrosse dels accessos al Parc Natural per la costa.
- Desbrossament i manteniment de les sendes que conformen l'oferta d'itineraris senyalitzats al parc.
- Desbrossament selectiu del matoll i poda dels arbres que estan situats en una franja de 2 metres al costat de les pistes a fi de mantindre les franges de discontinuïtat entre les masses vegetals.
- Treballs de fitació i eliminació d'exemplars que dificulten circulació i visibilitat en les pistes.
- Retirada d'exemplars morts o caiguts per efecte del vent que obstaculitzen pistes o camins per al trànsit o que impedeixen el gaudi en àrees recreatives.
- Eliminació de les restes vegetals generades en tots els treballs de desbrossament, aclarida i poda mitjançant la trituració amb motodesbrossadora.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Condicionament de les pistes del l'Ametler, de l'Estopet, de pujada a l'observatori de prevenció d'incendis, del castell de Xivert i la que recorre el Parc Natural per la costa.
- Retirada de pins caiguts en la senda de la Font de la Parra i en el camí del Barranc de Cabell.
- Desbrossament de les sendes del coll de la Palma a la Font d'en Canes, del Mas del Senyor a l'Emmallada de la Rabosa, de pujada a Campanilles, de la capella de Sant Benet.
- Desbrossament i condicionament de l'entorn de la Torre Badum.

4.4.2.- Adequació d'itineraris, camins i sendes

Aquesta actuació es refereix específicament al manteniment dels itineraris oferits pel Parc Natural, l'arranjament de camins i senyals. Els treballs que es realitzen són els següents:

- Repàs amb tisores de la vegetació que dificulta el pas.
- Retirada de bosses de processonària en la rodalia dels itineraris.
- Col·locació i manteniment de senyals en els itineraris.
- Revisió de les pistes i camins després de les pluges per tal de retirar vegetació que impedisca el pas.
- Retirada de pedres i condicionament del ferm d'alguns camins.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Arranjament del ferm de les pistes forestals de pujada als castells de Xivert i de Polpis.
- Millora del ferm de la senda que uneix la urbanització Nerea amb l'alt de Vistahermosa.

4.4.3.- Adequació d'àrees d'ús públic

La planificació, organització i promoció de l'ús públic és un dels aspectes més rellevants en la gestió del parc natural, les actuacions de manteniment de les infraestructures d'ús públic es realitzen al llarg de tot l'any, amb una major o més freqüent intervenció durant l'època estival que és quan rep una major afluència de visitants el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Les actuacions realitzades tenen com a objectiu l'estat òptim i segur de les zones d'ús públic del Parc natural, a fi de facilitar al visitant el recorregut pels itineraris i el gaudi de les àrees recreatives, han sigut les següents:

- Manteniment de les infraestructures de fusta, bancs, pèrgoles, tanques, papereres, habitacles contenidors, en àrees recreatives, àrees d'aparcament, llocs d'interés, etc.
- Tala de gespa i neteja del jardí del centre d'interpretació.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Condicionament d'aparcaments al llarg de la pista que recorre la costa del parc natural.
- Col·locació de closos per impedir el pas amb vehicle al far d' Irta.
- Col·locació de closos per tancar diversos camins que van cap a la costa des de la pista principal.

4.4.4.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions

Al Parc Natural de la Serra d'Irta existeixen diverses instal·lacions i equipaments a la disposició del visitant, com són les àrees recreatives, itineraris senyalitzats, zones d'aparcament i el Centre d'Interpretació del Parc Natural.

En aquest apartat s'inclouen els treballs de:

- Treballs de manteniment del Centre d'Interpretació.
- Revisió, conservació i manteniment dels senyals de fusta existents al Parc Natural.

- Desbrossament de l'entorn dels senyals.
- Instal·lació de nous senyals.
- Eliminació de senyals.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Treballs d'adequació del punt informatiu del Pebret.
- Col·locació de senyals d'aparcament en les zones habilitades al llarg de la pista de la costa del Parc Natural.

4.4.5.- Plantacions

S'ha realitzat una plantació de 28 exemplars de boix per reforçar la població existent en la zona del barranc del Boixar.

A més, s'han plantat 21 margallons en el límit de la duna del Pebret a fi d'evitar l'entrada de visitants que no reparen en l'existència d'una microreserva en aquesta duna. Aquests s'han sumat als exemplars d'aladern, coscolla, margalló i llentiscle plantats allí durant els últims anys.

Durant els mesos més calorosos s'han realitzat regs a aquestes plantacions, tal com es va fer l'any 2017 en la zona del Mas del Senyor amb exemplars d'oms resistents a la grafiosi.

4.4.6.- Altres

En aquest apartat es contempen les actuacions realitzades per la brigada com són les de manteniment de maquinària i col·laboració amb altres entitats públiques.

- Neteja i reparació de les eines utilitzades en les diferents activitats, entre les quals es troba el vehicle.
- Manteniment del grup electrògen.
- Manteniment i descàrrega de dades dels comptadors de vehicles en accessos al Parc Natural.
- Recollida de residus arrossegats pels temporals i trasllat a un punt net.
- Recompte de boies d'amarrament i recollida de les arrossegades pels temporals.
- Suport a l'equip tècnic del parc natural.

5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

5.1 Programa de Comunicació i Divulgació

Els elements naturals, culturals i històrics que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta tenen un incalculable valor i la manera d'aconseguir l'estima, respecte i ajuda per a la seua conservació és donar a conèixer i divulgar aquests valors.

Per a això resulta fonamental que es continue treballant en la conscienciació de totes les persones que visiten aquest espai natural, siguen visitants o usuaris, amb l'objectiu que se senten implicats en la preservació dels recursos que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS GENERALS** són:

- Donar a conèixer als visitants els valors naturals, culturals i històrics més rellevants del Parc Natural de la Serra d'Irta.
- Informar sobre les diferents normes d'ús públic existents, amb especial atenció a les relatives a les zones més sensibles (zona litoral), que també són les més freqüentades.
- Transmetre informació del Parc, de manera directa al visitant espontani en el centre d'interpretació, o bé a través de les activitats que s'organitzen.
- Divulgar les diferents accions de conservació, gestió i millora que es realitzen a través de la difusió en premsa local.
- Mantindre actualitzada la informació del parc en el web i fomentar l'ús d'aquesta pàgina entre els visitants.

Durant 2021 a causa de les restriccions per la COVID19, el nombre d'activitats realitzades ha sigut considerablement menor al d'anys anteriors.

5.1.1 Projecte “Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta”

Sota aquest projecte s'inclouen totes aquelles activitats que s'organitzen des del Parc Natural amb l'objectiu d'arribar a la màxima amplitud de públic i aconseguir la màxima difusió possible.

Al llarg d'aquest any 2021 s'han oferit des del Parc Natural diferents activitats que normalment requereixen d'una inscripció prèvia per part dels participants.

5.1.1.1.- Itineraris temàtics guiats

El Parc Natural ha organitzat durant el present any diferents itineraris temàtics guiats. Al llarg d'una ruta senderista el grup de persones que participen poden gaudir d'una sèrie de parades explicatives i interpretatives que pretenen donar a conèixer i posar en valor els recursos naturals, culturals i històrics que es troben al llarg del recorregut.

ITINERARI INTERPRETATIU GUIAT	DATA
"Un paisatge de contrastos" Itinerari interpretatiu per l'itinerari del far d' Irta.	10/04/21
"Ruta botànica pel Pebret" Itinerari al llarg de la passarel·la accessible del Pebret per a posar el valor la vegetació costanera.	22/07 24/07
"Irta, una serra plena de cultura i història" Itinerari interpretatiu fins al castell de Polpis	10/07/21
"Fosqueja a la Serra d'Irta" Itinerari nocturn per l'itinerari del far d' Irta	13/08/21 27/08/21

Taula: Itineraris interpretatius guiats oferits pel Parc Natural en 2021

5.1.1.2.- Jornades de sensibilització

El Parc Natural ha organitzat durant el present any diferents jornades de sensibilització que pretenen, a partir d'una temàtica concreta proposta i per mitjà d'una activitat organitzada pel parc o en col·laboració amb altres entitats implicades, conscienciar als participants sobre temes de caràcter mediambiental.

JORNADES DE SENSIBILITZACIÓ	DATA
"Dia de l'arbre" Realitzada a través de les xarxes socials i fent lliurament de planta a una associació local per a la seua posterior plantació "in situ"	28/01/21
"A comptar nius" Activitat de sensibilització i coneixement de les oronetes i altres ocells insectívors pel municipi de Santa Magdalena.	19/06/21
"Gran joc familiar" Activitat en la zona del Pebret en la qual mitjançant divertides proves es descobreix el gran valor del Parc Natural. (Activitats d'estiu als parcs).	31/07/21 21/08/21
"Un passeig per conèixer ocells " Coneixement i observació d'ocells pel Dia Mundial dels Ocells migradors. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	23/10/21
"Una gincana per la costa" Proves i endevinalles per l'itinerari del far d' Irta Activitat inclosa en el Programa d'activitats oferides per als Drets de la infància.	13/11/21
"Un matí per a xicotets artistes" Una jornada de pintura a l'aire lliure dirigida a públic infantil amb motiu de la celebració del "Dia Internacional de les Muntanyes". En col·laboració amb l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert i Alcossebre	07/12/21

Taula: Jornades de sensibilització realitzades pel Parc Natural en 2021

5.1.1.3.- Tallers

Durant aquest any al Parc Natural s'han realitzat tallers que han conformat la part activa de les xarrades prèvies que s'han impartit amb la finalitat de sensibilitzar respecte a algun tema per a la conservació de la fauna present en la Serra d'Irta.

TALLERS	DATA
"Qui viu en aquesta tolla?" Xarrada i observació d'amfibis En col·laboració amb l'associació herpetològica Timon	16/10/21

Taula: Tallers realitzats en Parc Natural en 2021

5.1.2.- Projecte "Per una serra més neta, ..."

Amb aquest nom s'engloba la gestió de residus que es desenvolupa al parc, així com la campanya de comunicació i sensibilització que porta associada per a donar-li difusió i visibilitat.

5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització

Aquesta campanya persegueix sensibilitzar al públic en general i a la població escolar en particular, respecte a la problemàtica de l'abandó dels residus en la naturalesa i de la conveniència de la seua minimització i correcte reciclatge.

Amb caràcter anual es convida a tota la població a participar en una jornada de neteja i recollida de residus en la zona costanera de la serra. En aquest cas, es realitza en col·laboració amb els ajuntaments de l'entorn, diferents associacions, etc i es fa coincidir amb l'esdeveniment europeu de la mateixa temàtica conegut com **"Let's Clean Up Europe!"**, que en 2021 es va celebrar el mes de maig.

Si la situació pàndemica ho permet, com va ser el cas d'enguany, també es realitza amb població escolar, encara que per motius meteorològics es va haver de traslladar al 2022.

CAMPANYES DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ	DATA
"Per una serra més neta" Activitat organitzada amb motiu de la celebració del "*Let's Clean Up Europe" En col·laboració amb BIONORD, APNAL ecologistes en acció de Vinaròs i l'Ajuntaments d'Alcalà i d' Alcossebre	18/05/21

Taula: Campanyes realitzades pel Parc Natural en 2021

Els **RESULTATS** obtinguts han sigut la participació d'un total de **152 persones** en les activitats organitzades pel Parc Natural durant l'any 2021.

5.1.3.- Llocs informatius itinerants

El Parc Natural, de manera puntual, situa llocs informatius en diferents llocs dins de l'espai protegit o en les zones d'influència (normalment als quals acudeix molta gent) per a informar la població.

5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret

L'antiga caserna de carabiners està situat al costat de la platja del Pebret, en un entorn molt apetible per a la mena de visitant que acudeix a l'estiu a aquest espai natural protegit i que busca gaudir d'un dia de platja en família. Les dues úniques platges d'arena del parc, la del Pebret i la del Russo, assenyalen a aquesta zona com un punt de màxima afluència. Aquesta circumstància fa que des del parc es volguera visibilitzar la fragilitat de l'hàbitat del qual forma part aquest entorn i que està protegit amb la figura de microreserva de flora: la duna del Pebret.

Per tot això, des del Parc Natural es va decidir obrir al públic les portes d' esta antiga construcció reformada fa uns anys. Així, gràcies al personal de reforç dels mesos d'estiu, es va sumar un nou punt d'informació al ja existent.

Amb l'objectiu d'informar i sensibilitzar al visitant sobre les bones pràctiques per a la visita a un parc natural, donar a conèixer el patrimoni cultural i natural que alberga la serra d'Irta, i informar sobre la xarxa d'itineraris a peu i amb bicicleta que s'ofereix, es va procedir a l'obertura de les seues portes al públic amb un horari d'atenció de 10.00 a 13:00h durant els dimarts, dijous i dissabtes del mes de juliol i agost.

La labor informativa es complementava amb diversos panells divulgatius sobre la biodiversitat de la costa, que estaven exposats a l'interior de l'edifici i que van ser vistos per al voltant d'un centenar de visitants.

A més, l' àrea recreativa del Pebret també va ser l'escenari en el qual el personal del Parc , va desenvolupar dues activitats dirigides al públic familiar sota el títol "Gran Joc familiar", amb les quals els participants van gaudir i van aprendre jugant. També es va oferir als visitants la possibilitat de gaudir d'un "Passeig Botànic" guiat que partia des del mateix punt d'informació, discorria per la passarel·la de l'itinerari accessible i que no necessitava de prèvia reserva per a poder-lo realitzar.

5.1.3.2.- Fires i exposicions

El Parc Natural participa cada octubre en la “**Fira de la Tomata de Penjar**” d'Alcalá de Xivert. L'edició de 2021 no s'ha celebrat a causa de la situació provocada per la Covid-19.

Durant els mesos d'estiu a la Caserna del Pebret vam poder gaudir de l'exposició cedida per Ecologistes en Acció “**Sense biodiversitat no hi ha vida**”, en què es pretén sensibilitzar per tindre cura de la riquesa natural present al planeta, així com conscienciar respecte a les accions de l'ésser humà com a principal element causant de la pèrdua d'aquesta diversitat, tan necessària per a la salut de totes i tots els que habitem en aquest planeta.

5.1.4.- Butlletí informatiu del parc natural “Al Marge”

Aquests butlletins quadrimestrals, que s'elaboren per part de tots els Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, són de caràcter divulgatiu. Persegueixen donar a conèixer el patrimoni que hi alberguen, les diferents actuacions de manteniment i conservació que es realitzen, així com les activitats que s'ofereixen i projectes que hi es desenvolupen.

En el butlletí del Parc “Al Marge” s'inclouen també algunes seccions a destacar com l' anomenada *Sabies què?*, la qual busca realitzar una labor divulgativa sobre diferents aspectes de la problemàtica del Canvi Climàtic i fer participants als lectors de la solució d'aquesta problemàtica mitjançant la seua aportació individual.

D'altra banda, cal comentar que en la part final d'aquest butlletí digital de la Serra d'Irta, també s'inclou una secció per als més xicotets que porta per nom *Passatemps*. Podem trobar-hi per a cada número una proposta diferent d'activitats a realitzar, com pot ser acolorir, realitzar una sopa de lletres, etc. Són activitats plantejades per a donar a conèixer als xiquets d'una manera amena els “habitants” de la Serra d'Irta.

A continuació de la secció abans comentada, dirigida al públic en edat escolar, trobem la secció *Webs d'interés*, on proposem lectures, aplicacions d'utilitat, etc. sobre diferents temàtiques ambientals, amb caràcter divulgatiu i aptes per a tots els públics.

La consulta d'aquests butlletins es pot realitzar des de la web del parc natural en l'apartat publicacions ([Butlletí trimestral Al Marge](#)). També és interessant saber que qualsevol persona pot rebre-ho en el seu correu electrònic si se subscriu a la web del Parc Natural i que pot triar la llengua en la qual desitja consultar-lo, ja que es realitza tant en castellà com en valencià ([Subscriu-te](#)).

La difusió per correu electrònic que es realitza des del Parc i que també inclou a mitjans de comunicació local, destaca pel “ressò” que tenen les seues notícies ja que ixen també publicades en la premsa local.

5.1.5.- Pàgina Web

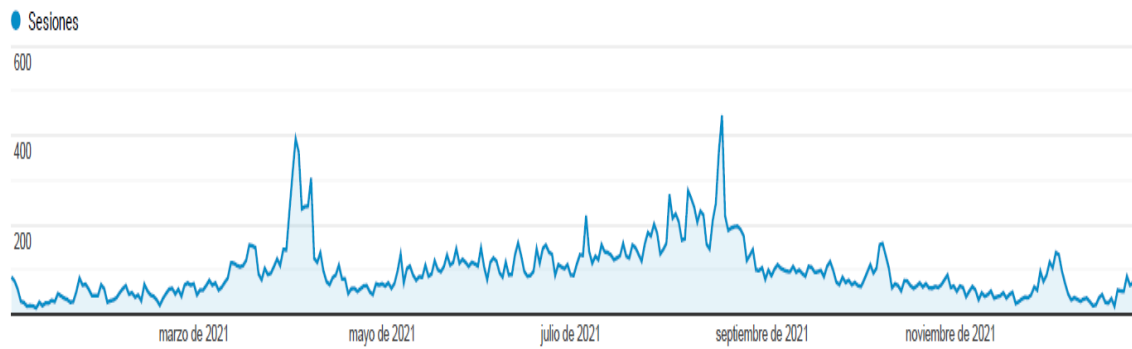
La pàgina Web dels Espais Naturals de la Comunitat Valenciana ([Parcs Naturals](#)) s'ha consolidat durant els últims anys com un excel·lent recurs destinat a la comunicació, divulgació de les activitats i notícies que es produeixen als parcs naturals, del patrimoni històric-cultural que alberguen, així com dels principals equipaments d'ús públic de què disposen. També a través d'aquesta pàgina és possible accedir a la normativa específica del Parc Natural, així com a la seua cartografia i a molts altres serveis d'interés.

Des de l'any 2007, el Parc Natural és l'encarregat d'actualitzar i revisar la Web oficial del Parc Natural de la Serra d'Irta, així com de publicitar totes les activitats que s'ofereixen des d'aquest.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Oferir la possibilitat d'informar-se i programar les visites al Parc Natural amb antelació.
- Publicitar les activitats, projectes i campanyes que es realitzen des del Parc Natural.
- Divulgar la normativa vigent al Parc Natural.
- Informar sobre la gestió que es realitza al Parc Natural.
- Oferir totes les publicacions que es realitzen al Parc Natural en format digital.

Durant el 2021, s'han produït un total de **29.992 sessions** en la pàgina web i **198.294 visites** a pàgines d'aquesta web, principalment entre juliol i octubre. Aquestes dades suposen un increment respecte a l'any anterior d'un 19% en sessions i un 43% en visites.

Gràfic: Distribució de les sessions en la Web del P.N. Serra d'Irta al llarg de 2021.

Respecte a la procedència dels visitants de la web, s'observa com el major percentatge de les sessions es produeixen des de València, encara que de prop segueixen Barcelona i Madrid, és una tendència que va en augment cada any.

Ciudad	Sesiones	% Sesiones
1. València	6.336	18,01 %
2. Barcelona	5.915	16,81 %
3. (not set)	5.725	16,27 %
4. Madrid	4.343	12,35 %
5. Castellon de la Plana	1.912	5,44 %
6. Alicante	1.243	3,53 %
7. Benicarlo	1.102	3,13 %
8. Vinaros	589	1,67 %
9. Bilbao	522	1,48 %
10. Zaragoza	520	1,48 %

Taula: Visites a la Web del Parc Natural per ciutats en 2021.

Amb la **subscripció a la web ([Subscriu-te](#))** s'aconsegueix estar informat a través del correu electrònic de tot allò que s'ofereix des del Parc Natural i que pot resultar d'interès..

En 2021 el nombre de subscriptors que té el parc és de 318, lleugerament superior al de l'any anterior.

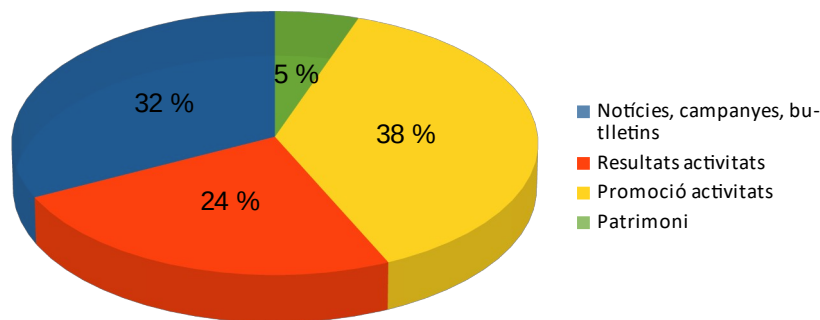
D'altra banda, a través de l'apartat **Bústia de consultes**, inclòs en la web, arriben al Parc nombroses consultes. De vegades són també incidències observades al Parc, les quals són ateses i contestades.

5.1.6.- Xarxes socials

Twitter GVA Parcs Naturals (@GVAParcs)

Durant aquest any el compte de twitter dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana ha realitzat el paper de xarxa social encarregada de donar difusió a les campanyes i activitats que s'han realitzat des dels parcs. D'altra banda, des de cadascun dels nostres espais protegits hem enviat informació i fotos de les activitats i altres notícies d'ells quan hem considerat que resultaven d'interés.

En el 2021 s'han publicat **37 tuits** del Parc Natural de la Serra d'Irta, la seua temàtica queda recollida en el següent gràfic:

Gràfic: Temàtica tuits publicats en 2021.

Instagram (GVAParcsNaturals)

Els parcs naturals de la Comunitat Valenciana també tenen un compte d'Instagram. En aquest cas no té tanta activitat com twitter i la informació sol ser de tipus més visual. Del nostre Parc s'han realitzat **11 publicacions** al llarg de 2021.

5.1.7.- Aparicions en mitjans de comunicació i Presentacions

Al llarg d'aquest any 2021, les aparicions en els mitjans de premsa (Llevant, Les Províncies, el Mediterrani, ...) i ràdio de caràcter local i/o provincial (La Cope, Ser Maestrat, ...) s'han centrat en la difusió i publicitat de les diferents activitats que s'han promogut des del Parc Natural, així com en la difusió i coneixement de l'espai protegit a través de les entrevistes a la Directora Conservadora d'aquest.

D'igual manera, de vegades, la mateixa premsa ha sigut qui pel seu propi interès ha enviat a un periodista el dia de l'activitat perquè realitze un article referent a aquesta.

Cal destacar un parell d'enregistraments en els mesos de març i abril, per al programa de televisió d'À Punt “**Terra Viva**”, en el qual es va parlar sobre el valor natural de la costa. Destacant la vegetació i les formacions costaneres, com els penya-segats, les cales i platges existents, com a hàbitats de gran rellevància per la biodiversitat que alberguen.

D'altra banda, el programa de televisió À Punt “**Trau la *Llengua**” també va dedicar una part del capítol dedicat a “Paraules soflimades” per a tractar el tema dels incendis, la investigació d'aquests, la seua prevenció i com no, la importància de les labors de conscienciació i sensibilització que es realitzen per als visitants que acudeixen a aquest espai natural protegit.

També es va realitzar una entrevista a la directora conservadora durant el mes de novembre des de la cadena **COPE** sobre les “Jornades de promoció de l'agricultura ecològica” que es van realitzar des del Parc Natural.

Els **RESULTATS OBTINGUTS** l'any 2021 reflecteixen un continu avanç pel que fa a la relació amb els mitjans de comunicació. És important ressaltar també que els mitjans locals i provincials de premsa digital són els que demostren un major interès pel que esdevé a la Serra d'Irta. Fet que segurament s'ha vist afavorit pel flux d'informació sobre les activitats, campanyes i altres treballs i projectes que es realitzen des del Parc cap a aquests mitjans. La informació els arriba a través del correu electrònic i també a través del Butlletí trimestral “Al Marge”.

5.2.- Programa d'Educació Ambiental

Els espais naturals protegits alberguen un patrimoni natural, històric i cultural d'indubtable valor que necessita de la implicació de tots per a la seua conservació i protecció. Per a això és necessari fomentar el coneixement d'aquest patrimoni i la seua conservació a través de l'ús social d'aquests espais naturals tant des del punt de vista de l'estudi dels seus valors com del seu gaudi.

Són objectius primordials, dins de la gestió, promoure el coneixement dels valors que alberguen els espais naturals protegits i generar actituds de respecte i conservació. Les eines que ens permeten aconseguir-ho són la divulgació i l'educació ambiental.

El Programa d'Educació Ambiental del Parc es dirigeix fonamentalment a la població escolar de la zona, resultant un complement al programa formatiu que s'imparteix en els centres educatius.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Promoure les activitats a l'aire lliure de caràcter lúdic i imprimir en el seu desenvolupament un component educatiu.
- Generar en els participants actituds que afavorisquen el respecte i conservació del patrimoni natural, cultural i històric que posseeix el Parc

5.2.1.- Projecte d' activitats d'Educació Ambiental per a visites escolars d' Educació Primària

El projecte d'Educació Ambiental per a escolars contempla, com en totes les anualitats, des de setembre de l'any en curs fins a juny de l'any següent. És per aquest motiu, pel qual es fa esment a dos cursos escolars dins d'un mateix any de gestió.

El recurs principal en aquest programa és la Serra d'Irta, tot el que aquest espai natural alberga i que crida l'atenció de les persones més joves, per a així sensibilitzar-los per a mantindre i millorar l'actual estat de conservació del parc i continuar gaudint d'ell.

El Parc Natural elabora els projectes d'educació ambiental i és l'encarregat de dissenyar i elaborar la metodologia, els continguts i els materials de les activitats incloses en el programa d'educació ambiental. També s'ocupa de revisar, avaluar i modificar l'oferta d'activitats que es realitza per a cada nou curs escolar.

L'oferta i difusió d'aquest programa d'activitats es realitza a principi de cada curs escolar per als municipis de l'àmbit del Parc i en la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Divulgar els valors naturals d'espai natural.
- Transmetre la importància dels espais naturals protegits per a preservar el medi ambient.
- Sensibilitzar sobre la fragilitat dels ecosistemes.
- Fomentar els comportaments respectuosos i compromesos en la conservació del nostre patrimoni.
- Fomentar actituds participatives

Les **ACTUACIONS REALITZADES** en 2021:

L'oferta d'activitats per a l'inici d'aquest nou curs escolar 2021-2022 es va realitzar durant el mes de setembre passat. Les activitats d'educació ambiental es van publicitar a través de la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi

Climàtic i Desenvolupament Rural i mitjançant un correu electrònic als col·legis que participen habitualment en el nostre programa d'activitats.

Les activitats oferides segueixen el mateix esquema que en el curs anterior i estan dirigides als alumnes d'educació primària.

Els **RESULTATS** obtinguts en el Programa d'Educació Ambiental per a escolars de primària l'any 2021 s'ha vist molt condicionat per la situació de la COVID-19, de fet la major part de les visites es van produir en el trimestre d'inici del curs escolar 2021/22. Han participat un total de **271** escolars en les activitats oferides pel Parc Natural.

5.2.2.- Projecte Activitats d'Educació Ambiental per a visites d' Educació Secundària i Batxillerat

El projecte **“Mira al teu voltant”** està impulsat des del Parc Natural per a tots aquells instituts que sol·liciten una visita guiada per la Serra d'Irta.

Amb aquest projecte, es pretén donar a conèixer i transmetre els valors per a fomentar el respecte i conservació dels valors naturals, culturals i històrics que alberga aquest espai natural protegit. D'altra banda, també busca motivar i implicar l'alumnat participant en aquesta labor tan important que part de la premissa “Conèixer és Respectar”, sent ells els protagonistes en les labors de la divulgació del patrimoni present en aquest Parc Natural.

Per a poder col·laborar en aquest projecte amb el Parc Natural els alumnes participants assumeixen el rol de “reporters gràfics” al llarg de l'itinerari que realitzen. És a dir, ells mateixos són qui amb les fotos que realitzen al llarg de les diferents parades explicatives, elaboren una **“Guia visual”** que il·lustrarà i donarà a conèixer a tots els usuaris que consulten la Web dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana els diferents valors naturals, culturals i històrics dels quals podran gaudir si practiquen el senderisme per algun dels itineraris a peu que té senyalitzats el Parc Natural de la Serra d'Irta.

D'altra banda, des del parc també s'ofereix la possibilitat de realitzar una visita sobre una temàtica específica que tinga interès l'institut a treballar en la visita a l'espai natural protegit.

Quant als **RESULTATS** obtinguts per a educació secundària, en 2021 han participat un total de **65** alumnes, xifra que supera la de l'any passat, encara que s'ha vist igualment afectada pels efectes de la pandèmia.

5.2.3.- Projectes per a la conservació de les espècies de flora més amenzades

Des del Parc Natural comencem l'any 2020 a treballar per poder oferir als instituts dels municipis de l'entorn del Parc la possibilitat d'implicar-se en un projecte educació ambiental a més llarg termini. La idea que sorgia com a projecte per a desenvolupar entre els alumnes i el professorat dels instituts, era la creació d'un hort llavorer en les seues pròpies instal·lacions.

L'objectiu final de l'hort llavorer és produir llavors d'aquestes plantes per a poder realitzar sèmbrs directes en el medi ambient, per a la plantació en viver i poder produir nova planta i per a la conservació en el Banc de Germoplasma. En definitiva, ajudar a la millora del seu estat de conservació, generar una major consciència social i posar en valor la flora silvestre valenciana.

Les possibilitats de creació de l'hort llavorer que ens van facilitar des del Servei Territorial de Conservació de Flora i el CIEF (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal) van ser molt motivadores. L'espècie que cuidarien seria un dels *Limonium* presents al parc, incloses en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogats, hui dia, com a espècies en perill d'extinció.

El procés de posada en marxa d'aquests projectes sempre comença amb una xarrada en l'institut per part d'una **educadora/or ambiental** del parc natural per a donar a conèixer a la planta i el projecte de conservació.

També comptem amb la col·laboració de la **tècnica/o en Conservació de Flora**, amb els quals es realitza una eixida de camp juntament amb els professors i alumnes de l'IES perquè coneguen el parc i descobrisquen com es desenvolupa aquesta particular espècie en el seu ambient natural.

Finalment, amb la participació del **Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana (CIEF)**, que els realitza el lliurament de les plantes procedents dels seus vivers. A continuació, ja serà el propi institut el que realitzarà la plantació, cura i manteniment de l'hort llavorer que han creat. I sempre per descomptat, comptem amb el contacte i assessorament del Parc Natural i dels tècnics/as del CIEF.

Es tracta de projectes importants, ja que a més d'afavorir a espècies molt escasses, persegueixen implicar un sector de la població, com és l'educatiu de la zona. Molt rellevant per al futur en la conservació i estima del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Així van començar la seua marxa el primer projecte a la fi de 2020 "Llavors per a la vida" i a la fi d'aquest 2021 "Llimorat", els quals es detallen a continuació.

5.2.3.1.- Projecte “Llavors per a la vida”

Amb aquest nom, “Llavors per a la vida”, van decidir els alumnes i professors implicats en el projecte de conservació del *Limonium irtaense* batejar el seu projecte d'hort llavorer. Aquesta espècie endèmica ha sigut inclosa a principis de 2022 en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogada com “En perill d'extinció”. Es una planta que creix únicament en algunes penyes litorals de la Serra d'Irta.

Per tal d'ajudar a millorar la seua situació durant tot l'any 2021, l'IES **Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert** ha estat cuidant el seu hort llavorer, que ja ha donat les seues primeres llavors.

5.2.3.1.- Projecte “Llimorat”

És el nom que rep el projecte d'hort llavorer que han començat a la fi de 2021 l'IES **Alfred Ayza de Peníscola**. En aquesta ocasió, l'espècie a la qual dedicaran les seues cures és l'espècie *Limonium perplexum*.

Es un endemisme únicament present en els penya-segats de la Serra d'Irta, on es localitza l'única població nativa coneguda fins hui, dins de la microreserva de flora denominada “Torre de l'Badum”. L'espècie està inclosa en la categoria de “En perill d'extinció” dins del Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades des del 2013 i també en el Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades.

PROJECTES CONSERVACIÓ FLORA AMENAÇADA				
Hort llavorer 2020 Llavors per a la vida	IES Serra d'Irta Alcalà de Xivert	<i>Limonium Limonium irtaense</i>	65 plantes 2020 35 vives 2021 Se completen amb 40 en 2022	49878 llavors viabilitat 95,12% 3 accessions de llavors, 2 a col·lecció del Servei de Vida Silvestre (col·lecció a curt termini) 3a a Banc de Germoplasma del Jardí Botànic de València, (col·lecció a llarg termini).
Hort llavorer 2021 Llimorat	IES Alfred Ayza Peníscola	<i>Limonium perplexum</i>	65 plantes 2021 64 vives en 2022	

5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural.

5.3.1.- Jornades de promoció de l'agricultura ecològica al Parc Natural de la Serra d'Irta

Amb la finalitat d'evitar la pèrdua de l'activitat agrària i promocionar una agricultura respectuosa amb el medi ambient, organitzem tres jornades de promoció de l'agricultura ecològica en els tres municipis que comparteixen territori amb el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Aquestes jornades es van desenvolupar en les següents dates: 11 de novembre a Santa Magdalena de Pulpis, 18 de novembre a Alcalà de Xivert i 2 de desembre a Peníscola i van

ser organitzades pel Parc Natural i el servei de transferència de la Direcció General de Política Agrària Comuna (PAC), amb la col·laboració dels ajuntaments i les cooperatives agràries de la zona.

En les tres jornades comptem amb una gran afluència d'agricultors i una elevada participació en els col·loquis realitzats. D'una banda es van comentar els beneficis que els sistemes agroecològics tenen per a la biodiversitat, el seu valor com a instruments de mitigació del canvi climàtic, la salut de la població, sobre les sinergies existents entre tots dos sistemes i les possibilitats de cultiu, normativa i usos del parc natural.

D'altra banda es va exposar la situació actual de l'agricultura en la zona (superfície, tipus de cultiu), la tendència en els últims anys a l'abandó dels cultius, la problemàtica i precarietat actual de l'agricultura i de les oportunitats per als agricultors amb les noves subvencions europees. Les noves subvencions tendeixen cap a sistemes de producció més sostenibles, amb grans efectes positius en la biodiversitat, el clima, el sòl, l'aigua i la seguretat alimentària, així com ingressos més estables per als agricultors. Ja no es prevalen, com abans, les tones produïdes, sinó les pràctiques respectuoses amb el medi ambient.

Entenem que el desenvolupament de l'agricultura ecològica al Parc Natural de la Serra d'Irta i el manteniment d'un agro ecosistema que incloga també el pasturatge extensiu, produeix elevats beneficis resultants d'aquesta sinergia, ja que la biodiversitat és crucial per a la seguretat alimentària i la nutrició. La utilització de productes orgànics evita la contaminació del sòl i de l'aigua afavorint la presència d'una gran varietat d'espècies beneficioses per a l'agricultura (pol·linitzadors, descomponedors i predadors de plagues), a més aquests paisatges en mosaic contribueixen a la prevenció d'incendis i augmenten la biodiversitat. Així mateix es fomenta una imatge de marca en la zona, entorn dels valors ecològics i sostenibles, no sols dels seus recursos ambientals i paisatgístics, sinó per la qualitat dels seus productes i serveis.

5.3.2.- Cadira de Rodes Adaptada per a la Naturalesa

Durant l'últim trimestre d'enguany hem tingut al Parc Natural una cadira de rodes adaptada per a la naturalesa (**CRAN /JOËLETTE**), que permet a persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altre tipus de diversitat funcional realitzar senderisme en el medi natural.

Des del Parc hem contactat amb institucions, col·lectius i associacions per a donar a conèixer aquest servei. Al mateix temps també s'ha contactat amb els col·legis més pròxims per a informar-los de la possibilitat de fer ús d'aquesta cadira, si a les seues aules existeix algun alumne/a amb mobilitat reduïda.

Aquest any 2021 han pogut participar en aquest servei el CEIP Jaime Sanz de Peníscola amb els alumnes de 6é de primària que van participar a una activitat del nostre programa d'Educació Ambiental.

En l'apartat d' "Accessibilitat" de la web dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana hi ha més informació sobre aquesta iniciativa i també es pot consultar el calendari de disponibilitat de la cadira CRAN.

5.3.3.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

La Marca Parcs Naturals és un distintiu que concedeix la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals als productes naturals, productes artesans i activitats de turisme de la naturalesa, obtinguts, elaborats i prestats dins de l'àrea d'influència socioeconòmica dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Des de la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals es determina dinamitzar el desenvolupament sostenible en les poblacions situades als Parcs Naturals de la Comunitat, caracteritzats per una notable diversitat d'ambients, que en el seu conjunt, configuren un patrimoni ric i variat.

Tot això ha de realitzar-se de manera compatible amb el manteniment i desenvolupament de l'activitat socioeconòmica, amb criteris d'ús sostenibles dels recursos naturals i amb la cerca de models innovadors de ecodesenvolupament, reforçant el compromís amb el medi ambient i amb l'espai natural protegit per a facilitar models econòmics sostenibles.

Es pot trobar tota la informació en parquesnaturales.gva.es/es/marca-parcs-naturals

Al parc natural hi ha **11 empreses** certificades amb la Marca Parcs, classificades en dos tipus diferents:

- **Producte Natural.** Se exigeix que el 100% de la matèria primera tinga el seu origen en l'àrea d'influència socioeconòmica del Parc Natural. En les produccions agroalimentàries resulta exigible el compliment dels requisits aplicables a l'agricultura ecològica o la producció integrada o assimilada.

- [**TOMATA DE PENJAR D'ALCALÀ DE XIVERT.**](#)
- [**BARDOMUS.**](#) Oli d'oliva verge extra.
- [**CONFRARIA DE PESCADORS 'SANT PERE' DE PENÍSCOLA.**](#)
- [**OLIS XIVERT.**](#) Oli d'oliva verge extra.
- [**MEL LAS DEHESAS**](#)
- [**MEL MOS DE BRESCA.**](#)

- **Turisme de Naturalesa.** Es posa en valor la formació que s'imparteix a les activitats d'allotjament, restauració, turisme actiu i educació ambiental i interpretació del patrimoni respectivament per a millorar la informació, coneixement, i implicació amb l'Espai Natural

en la realització de les seues activitats, i en conseqüència millorar l'oferta turística, així com promocionar el consum de productes locals certificats amb la Marca.

- [CÀMPING RIBAMAR](#)
- [GRAN HOTEL LES FONTS](#)
- [BARRACUDA](#). Centre d'activitats subaquàtiques
- [ITINERANTUR](#). Senderisme interpretatiu
- [EXPLORA MAESTRAT](#). Rutes i experiències de cultura

5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic.

5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes.

5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites.

La classificació dels visitants segueix el següent criteri:

- **Visites informades:** són aquells visitants espontanis que acudeixen al Centre d'Interpretació del Parc Natural en horari d'obertura per a sol·licitar informació i són atesos per l'equip tècnic del parc.

- **Visites concertades:** són aquelles visites que prèviament sol·liciten i reserven el dia per a realitzar alguna de les activitats oferides pel parc natural i són ateses pels tècnics/as del parc.

- **Visites autoritzades:** són aquelles visites que segons el PORN o el PRUG requereixen autorització prèvia del Parc o dels Serveis Territorials ja siga documentalment o verbalment per a la realització d'un itinerari autoguiat pel Parc Natural o activitats d'estudi. No són ateses físicament pel personal del Parc, només per telèfon o correu electrònic, però es té constància real d'aquestes.

- **Visites estimades:** són aquelles visites considerades, no sent l'afluència real a un Parc, sinó que és una aproximació feta per extrapolació de dades. Aquestes visites són totes aquelles que entren dins del Parc Natural, però no se'ls dona informació i tampoc són concertades o autoritzades. No són ateses pel personal del Parc.

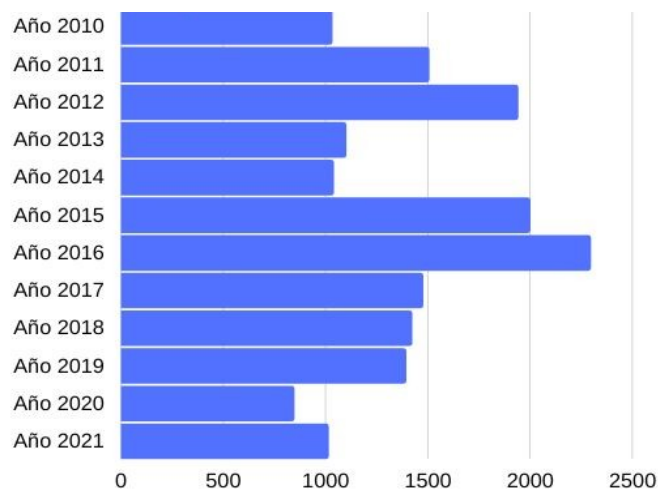
Dins de la categoria de **visites informades** en el **Centre d'Interpretació**, el personal del Parc va atendre un total de **880 visitants**, les consultes dels quals solen ser sobre:

- Itineraris a peu i BTT pel Parc Natural
- Equipaments d'ús públic disponibles al Parc Natural
- Vegetació, fauna i llocs d'interés

- Normativa referent a la Reserva Natural Marina d'Irta
- Informació sobre cales i platges de la costa del Parc Natural
- Accés en vehicle

L'horari d'atenció en el **Centre d'Interpretació** en 2021 ha sigut de dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 hores, i els caps de setmana i festius de 9.30 a 14.30 hores.

A més, des de mitjan juliol fins a finals d'agost també es va atendre visitants en el **Punt Informatiu del Pebret**, situat en l'edifici antigament utilitzat com a caserna de carabiners. Va estar obert els dimarts, dijous i dissabtes de 9.30 a 13.30, sent **134 els visitants** informats.

Visitas informadas en el Centro de Interpretación 2021

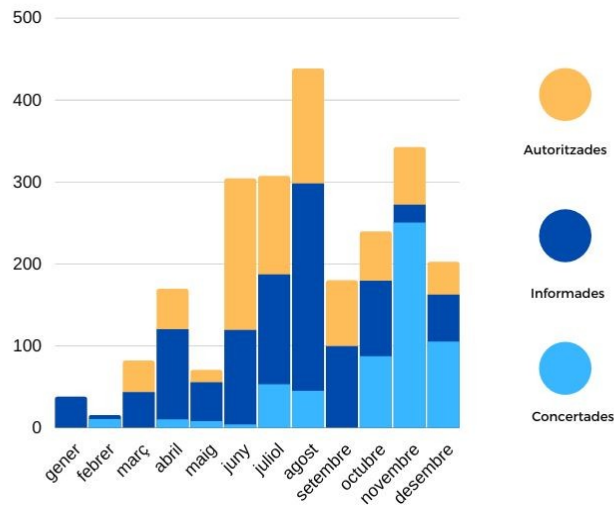
Gràfic: Evolució anual del nombre de visites informades del PN des de 2009 fins a 2021

Respecte a les **visites autoritzades**, comptabilitzades mitjançant les sol·licituds rebudes, el 85% va correspondre a grups organitzats o empreses que van realitzar rutes a peu, i un 15% a empreses que van sol·licitar realitzar activitats culturals i divulgatives. Aquesta categoria va representar un total de **979 visitants**.

En la categoria de **visites concertades**, un total de **572 visitants** van correspondre a participants atesos en les activitats planificades que s'han oferit per al cap de setmana, visites guiades al Centre d'Interpretació, activitats amb escolars, conferències, itineraris, jornades de sensibilització, etc. desenvolupades pels tècnics/as del Parc.

Tant les visites concertades com les autoritzades s'han posat en contacte prèviament amb els tècnics/as del Parc Natural per a reservar els dies de visita, amb la finalitat d'intentar regular i ordenar els grups per a evitar una saturació de persones en els itineraris que es poden realitzar al Parc.

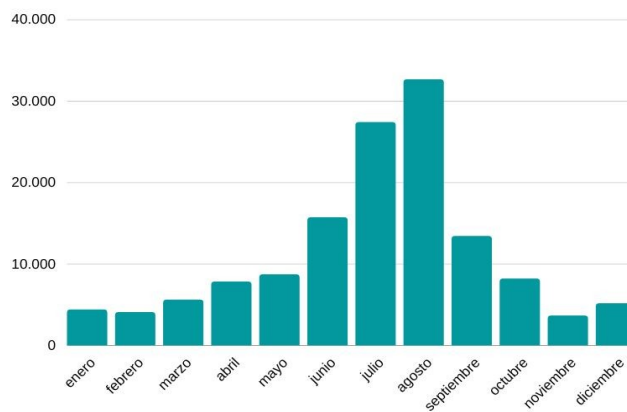
La suma de visitants **informats, autoritzats i concertats** ha sigut de **2.575 visitants** distribuïts al llarg de l'any de la següent manera:

Gràfic: Visitants per mes categoritzats segons tipus de visita en 2021

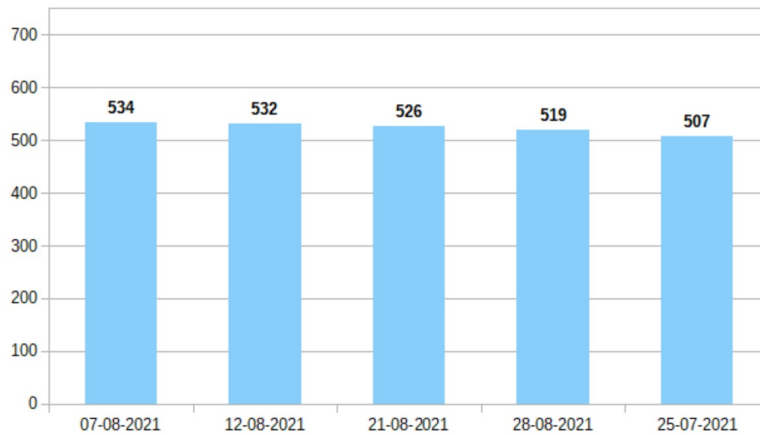
Cal fer esment especial a la gran quantitat de **visitants estimats**. Durant 2021 n'han sigut **135.894** , concentrats principalment en els mesos d'estiu.

Per a obtindre aquest número s'han utilitzat les dades recollides en els comptadors de vehicles situats en els extrems de la pista forestal que recorre el Parc per la costa, i s'han estimat tres ocupants per vehicle.

Gràfic: Visitants estimats per mes en 2021.

Quant als vehicles que accedeixen per l'esmentada pista forestal, destaquen els pics d'afluència d'alguns dies d'estiu. A títol d'exemple citem els dies en què es van superar els 500 vehicles diaris

Gràfic: Dies màxim accessos vehicles al Parc 2021.

5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Enguany s'ha realitzat novament la formació de les oficines de turisme que té el parc natural com PICs, a l'efecte d'actualitzar informació i contactar amb les persones que treballen en elles. Aquesta formació ha constat de dues parts, una general que va ser la que es va realitzar "en línia" al novembre de 2021 i la segona part, que serà presencial i amb visita al Parc Natural inclosa, en 2022.

D'altra banda, s'ha realitzat la renovació de les oficines que ja eren PIC del Parc i s'ha començat la tramitació de totes aquelles que també l'han sol·licitat per primera vegada.

El contacte amb els PIC que té el Parc acreditats resulta important per a mantindre actualitzat l'intercanvi d'informació entre les Oficines de Turisme i els Parcs, per a la millora i actualització de la informació en els portals d'Internet. Així com per a la difusió de les activitats i/o campanyes que s'organitzen des de l'espai natural protegit.

Els PIC del parc natural són

- [Oficina de Turisme de Peníscola](#)
- [Oficina de Turisme d'Alcalà de Xivert](#)
- [Oficina de Turisme d'Alcossebre](#)

5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles a motor al Parc Natural.

Les dades de l'estudi realitzat l'any anterior, sobre capacitat de càrrega, impactes dels visitants i alternatives a la gestió del trànsit per la pista de la costa, posen de manifest una forta pressió antròpica sobre l'espai, degut principalment a l'elevada afluència de

visitants en el període estival, que de manera majoritària accedeixen en vehicles a motor. Aquesta informació ha sigut corroborada per les dades dels comptadors de vehicles instal·lats en la pista de la costa, que llancen unes dades que superen amb escreix la capacitat d'acolliment de l'espai protegit, la qual cosa suposa la seua progressiva deterioració.

Amb la finalitat de revertir aquesta tendència, s'ha elaborat un projecte de regulació del trànsit de vehicles de motor al parc natural que persegueix els següents objectius:

- Millorar la qualitat de la visita al parc i protegir els seus valors ambientals i patrimonials.
- Reduir dràsticament l'afluència de vehicles motoritzats en època estival i els seus impactes associats (generació de pols, calcigament en zones d'aparcament no habilitades, embossos i problemes de trànsit que disminueixen la qualitat de la visita, etc).
- Ordenar l'aparcament de vehicles, habilitant espais per a aquest fi, eliminant les àrees d'aparcament no regulades.
- Ampliar l'accés de visitants amb mitjans alternatius: transport públic amb autobús , bicicleta, caminant...
- Facilitar la regeneració natural dels espais degradats del Parc afectats per l'elevada afluència.

Aquest projecte, durant l'any 2021 ha sigut debatut en la Comissió de Seguiment creada a aquest efecte, en el si de la Junta Rectora del Parc Natural de la Serra d'Irta.

S'han habilitat dins del Parc Natural zones per a l'estacionament de vehicles, que han sigut senyalitzades per a informar els usuaris. També s'ha realitzat una inversió inicial per al control de l'accés de vehicles de motor per la pista de la costa, mitjançant la compra de barreres i càmeres de videovigilància.

5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa

La planificació i gestió per a la integració socioeconòmica inclou diferents programes que tal com s'ha pogut llegir al llarg d'aquest punt de la Memòria de Gestió són desenvolupats pels tècnics/as del Parc.

Les activitats que s'inclouen en el "Programa de comunicació i divulgació" juntament amb el programa de "Atenció al visitant" és el treball que té segurament una més directa repercussió en la imatge d'aquest espai natural protegit.

El Projecte "Descobreix el Parc natural de la Serra d'Irta" és el que aglutina les activitats que s'ofereixen a la població en general amb la intenció de fer conèixer, sensibilitzar, etc., respecte a valors naturals, culturals, problemàtiques ambientals, etc. i la participació del públic en general en els itineraris guiats, jornades i tallers segueix en augment cada any i amb un grau d'acceptació molt bo per part dels participants.

D'altra banda, la publicació del Butlletí informatiu del parc es manté com un recurs de comunicació i informació ambiental per al públic en general.

Es valora molt positivament les labors realitzades amb caràcter divulgatiu i informatiu dirigides als visitants en el Centre d'Interpretació, perquè repercuteix en un millor ús dels equipaments i en un major coneixement de la normativa del Parc Natural.

Al mateix temps, també ens agradaria destacar la labor de les *Tourist-Info* com a PIC (Punt d'Informació Col·laborador) en el readreçament cap al Centre d'Interpretació de les persones que tenen interès per informar-se detalladament sobre la Serra d'Irta. Així com el seu treball per la difusió de les activitats i /o campanyes que es realitzen.

La pàgina web dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana és un altre recurs del qual els visitants fan ús per a després, via telèfon o mail, posar-se en contacte amb el Centre d'Interpretació del Parc per a consultar els seus dubtes i també per a realitzar a través de la Bústia de consultes les seues demandes d'informació. Per aquest motiu, es valoren positivament els treballs de dotació de continguts i actualitzacions que es realitzen des del Parc, sempre que resulten necessaris o enriqueixen la web.

És a més el mitjà digital a través del qual el Parc anuncia les activitats que s'ofereixen, les campanyes que es realitzen i les notícies de diferent índole que poden resultar d'interès per a tots els usuaris i visitants.

Respecte a les xarxes socials i els mitjans de comunicació són un recurs de comunicació i difusió que any rere any millora i que és necessari per a augmentar el camp de coneixement i acció d'aquest espai natural a nivell local, comarcal i autonòmic.

En referència al Programa d'Educació Ambiental, és un dels programes de major trajectòria al Parc Natural i que rep per part de tots els centres educatius molt bon aolliment i un grau de satisfacció elevat. Tant és així, que un bon indicador de l'èxit de les activitats que ofereix el Parc és l'existència d'una cartera de centres escolars que participa any rere any.

Finalment, volem destacar els nous projectes de Conservació de flora que s'han posat en marxa des del nostre Parc gràcies als dos instituts locals que han apostat per aqueSta labor de conservació i educació ambiental que els ha oferit el Parc Natural. D'aquesta manera en l'entorn local més pròxim al Parc tenim en funcionament dos horts llavorers de dues espècies de flora endèmica i en perill d'extinció d'aquest espai protegit: *Limonium perplexum* i *Limonium Irtaense*.

6. DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA

6.1 Reunions

S'han continuat mantenint reunions amb els equips municipals dels ajuntaments de Peníscola, Alcalà de Xivert i Santa Magdalena de Pulpis, per a tractar temes puntuals. També s'han mantingut reunions amb membres de la Junta Rectora i particulars amb interessos al Parc Natural: associacions en defensa de la naturalesa, propietaris, agricultors, ramaders i apicultors.

S'ha realitzat la reunió anual ordinària de la Junta Rectora, les de l'Equip Tècnic del Parc Natural, las de l'Equip Ornitològic i les de trituració de la poda agrícola.

També s'han mantingut reunions amb la Diputació de Castelló per a l'arranjament de les pistes, amb la Confederació Hidrogràfica del Xúquer per a sol·licitar la corresponent autorització per a la formigonada del pas del barranc d' Irta. Amb el Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, per a facilitar l'accés a la Cova dels Diablets i per a la ubicació dels petròglifs del Parc Natural.

S'han mantingut reunions amb la Direcció Territorial de Transports i amb empreses de transport de viatgers per a estudiar l'opció d'un transport col·lectiu per la pista costanera del Parc Natural.

S'han fet treballs de camp amb l'empresa constructora que està reparant la carretera de la costa en la zona en la qual es troba l'espècie protegida *Limonium irtaense*, per a preservar la seua supervivència.

6.2 Gestió administrativa

La gestió administrativa duta a terme des del Parc Natural ha sigut molt variada: consultes sobre qüestions relatives a normativa, itineraris, activitats organitzades pel centre d'interpretació o sobre activitats a desenvolupar en el territori del Parc Natural. També s'han tramitat les comunicacions dels grups que volen fer senderisme al Parc Natural i s'han informat les sol·licituds d'inici de tràmit administratiu rebudes.

6.2.1 Consultes

En la següent taula es recull el nombre de consultes realitzades durant 2021

TEMÀTICA CONSULTA	Núm. CONSULTES
Sol·licituds per a realitzar eixides o activitats	4
Centre d'Interpretació	23
Demanda de treball, formació o pràctiques	2
Informació per a centres educatius / educativa	14
Informació activitats planificades	65
Accés amb vehicle	22
Regulació accés	59
Altres+ Bústia consultes	62
Total consultes ateses	424

Taula: Consultes rebudes al Parc Natural durant 2021

6.2.2 Notificacions visites de grups organitzats

Pel fet que les activitats de senderisme i excursionisme realitzades per grups dins del Parc Natural han de ser notificades, en la següent taula es recull el nombre de notificacions per categories, realitzades durant 2020.

ENTITAT SOL·LICITANT	NOTIFICACIONS rebudes
Entitats educatives	3
Ajuntaments, diputacions	22
Entitats, associacions, centres excursionistes, ... ruta senderista	3
Empreses de Turisme Actiu	6

Agències Viatges	0
Total notificacions rebudes	34

Taula: Notificacions rebudes al Parc Natural durant 2021

6.2.3 Informes

En relació amb les sol·licituds rebudes en 2021, hem pogut constatar que ja s'han rebut sol·licituds per a la realització d'esdeveniments esportius i senderistes.

A continuació s'indiquen per ordre cronològic els informes realitzats relatius a altres activitats i projectes a desenvolupar al parc natural:

- Informe per a la Direcció General d'Obres Públiques, Transports i Mobilitat Sostenible, de la Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat, amb motiu de la redacció del Projecte d'Adequació i Senyalització de la ruta Eurovelo EV 8, al seu pas pel PN de la Serra d'Irta. (11/01/21)
- Informe al Pla de manteniment anual d'Iberdrola, en les línies elèctriques que recorren pel PN de la Serra d'Irta. (27/01/21)
- Informe al projecte de l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert, de millora del centre etnològic de l'ermita de Santa Llúcia a Alcossebre, consistent en la dotació de lavabos que donen servei als treballadors i visitants de l'indicat centre. (24/02/21)
- Informe al projecte «Condicionament de camí ruralés: camí de l'Estopet i camí Cervera», promogut per l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert. (16/03/21)
- Informe al projecte «Millora de pavimentació de camí rural», promogut per l'Ajuntament de Santa Magdalena de Pulpis, que té per objecte realitzar la pavimentació del camí rural a Peníscola paral·lel a l'AP-7. (16/03/21)
- Informe al projecte d' Alueña Eider, SL per a realitzar una intervenció d'emergència i restauració de la Torre Ebri, a Alcalà de Xivert. (06/04/21)
- Informe sobre possible afecció d'una nova subestació transformadora en el terme municipal de Peníscola. (23/04/21)
- Informe per a la tramitació de l'autorització d'instal·lació de col·lectors de larves de *Pina nobilis* en la reserva natural marina. (27/04/21)
- Informe al projecte de la Diputació de Castelló, de condicionament d'accessos per a la restauració del castell de Polpis. (10/05/21)
- Informe de compatibilitat ambiental per a la prova esportiva denominada "/// HISPAMAN EXTREME TRIATHLON". (17/05/21)
- Informe parell determinar les condicions en la realització de filmacions en el PN de la Serra d'Irta per a la sèrie documental de À Punt "Mirada Salvatge". (19/05/21)
- Informe per al Servei Provincial de Costes de Castelló, en relació amb l'esdeveniment esportiu DEEP BLUE SÈRIES (21/05/21)
- Informe per a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, en relació amb la tramitació de l'expedient de concessió d'aigües subterrànies, amb destinació al reg de la parcel·la 69 del polígon 2 del municipi de Peníscola (Castelló). (08/06/21)

- Informe per a la realització d'un esdeveniment esportiu en l'àmbit del PN de la Serra d'Irta. (23/06/21)
- Informe per al Servei de Costes de la Direcció General de Ports, Aeroports i Costes, en relació amb el projecte de construcció "Mirador Torre Badúm". (30/06/21)
- Informe a la Diputació de Castelló per a l'autorització de les excavacions arqueològiques en la Cova Diablets, en el terme municipal d'Alcalà de Xivert. (14/07/22)
- Informe per a la realització de l'esdeveniment esportiu XVI Marxa a Peu , de les festes d'agost del municipi d'Alcalà de Xivert. (04/08/21)
- Informe per al Servei de Costes de la Direcció General de Ports, Aeroports i Costes, en relació amb el projecte "Millora accessibilitat a la cala Torre Nova-Argilaga, a Peníscola (Castelló)". (17/08/21)
- Informe al projecte per a la tramitació de l'expedient de regularització de l'emplaçament de radiocomunicacions a Alcalà de Xivert, sent el promotor Telxius Torres España, SL. (26/08/21)
- Informe a la sol·licitud de permís de rodatge, per a la producció d'un documental de ficció. (20/09/21)
- Informe per a l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert, en relació amb les actuacions de desbrossament en la zona del castell per a millorar l'accés dels vehicles d'extinció d'incendis. (22/09/21)
- Informe per a la realització d'actuacions de desbrossament de la vegetació a l'entorn de la pedrera, en relació amb el Pla Local de prevenció d'incendis forestals del terme municipal de Santa Magdalena de Pulpis. (22/09/21)
- Informe per al Servei d'Avaluació Ambiental Estratègica, en relació amb la Revisió del Pla Especial per a la modificació d'accessos al sector de sòl urbà, polígons IV i VI i zona "Racó Calent" de Peníscola. (28/09/21)
- Informe per a la realització de l'activitat esportiva "II Edició de Run & Bike Experience Territori Templar"(20/10/21)
- Informe a la Queixa 2955 sobre permissivitat observada en l'accés de vehicles de motor pel camins del PN de la Serra d'Irta i sol·licitud de regulació de l'accés. (20/10/21)
- Informe al projecte de legalització i ampliació d'una caseta situada en el municipi de Santa Magdalena de Pulpis, en l'àmbit territorial del Parc Natural. (15/12/21)
- Informe per a la tramitació de la sol·licitud d'un particular, per a l'arranjament i desbrossament del camí que accedeix a la seua finca. (15/12/22)
- Informe per a la realització d'un vol amb dron en l'Ermida de Santa Llúcia i Sant Benet. (21/12/21)

7.- FORMACIÓ

7.1 Formació interna

Durant l'any 2021 s'han realitzat les següents formacions:

Educadors ambientals:

- VIII Jornades de Medi ambient marí i litoral de la Comunitat Valenciana i Regió de Múrcia (en línia)
- Reunió sobre 'Finançament en Espais Marins Protegits'
- Esdeveniment sobre 'Noves maneres de comunicar els reptes ambientals'
- Course 'Ús d'equips d'extinció' (en línia)

7.2 Pràctiques formatives

La informació sobre les pràctiques formatives realitzades al Parc Natural durant 2021 és la següent:

Centre Educatiu	Alumne	Formació	Període	Pràctiques
CIPFP Complex Educatiu de Chestre	Rafael Bayarri Gracia	Cicle formatiu de Paisatgisme i Medi rural	Març/Maig 2021	Pla de prevenció d'incendis Caça Seguiment de fauna
Universitat d'Alacant	Mario Flos Berga	Grau en Biologia	Julio/Agost 2021	Treball de recerca <i>Control i seguiment de poblacions de Quercus faginea al PN de la Serra d'Irta</i>
Universitat Jaume I	Yaiza Capella Broch	Grau en Història i Patrimoni	Setembre/ Novembre 2021	Treball de recerca <i>Oficis i aprofitaments tradicionals en la Serra d'Irta</i>

Taula: pràctiques formatives durant 2021

8.- RESUM ECONÒMIC

8.1 Inversions anualitat 2021.

Durant l'anualitat 2021, s'han realitzat les següents inversions:

ACTUACIÓ	INVERSIÓ
CONSERVACIÓ I MANTENIMENT	118.474,75 €
PROMOCIÓ, DIFUSIÓ I TREBALLS TÈCNICS	89.847,87 €
BRIGADES DE BIODIVERSITAT (FONS FEDER)	9.222,50 €
INSTAL·LACIÓ BARRERES CONTROL ACCESSOS	47.252,92 €
PREVENCIÓ D'INCENDIS	45.883,20 €
TOTAL INVERSIÓ	310.681,24 €

Taula: Inversions realitzades al Parc Natural de la Serra d'Irta durant 2021.

9.-AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ

9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2021

9.1.1.- PROGRAMES PER A LA CONSERVACIÓ I LA MILLORA DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- S'ha consolidat el programa de Seguiment de les diferents espècies de Lepidòpters que habiten al Parc Natural, per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- Es manté el programa de seguiment d'ocells, en els diferents ambients del parc natural, mitjançant els treballs de recollida de dades d'espècies, de l'equip de censadors/observadors en els itineraris establits.
- S'ha continuat amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del nombre de caixes.
- No s'ha realitzat la presentació de les dades obtingudes en el programa de seguiment de fauna realitzat mitjançant la instal·lació de càmeres de foto trampege en diverses quadrícules del parc natural.
- S'ha continuat amb el projecte de l'any anterior d'eliminació de restes de poda agrícola sense foc, mitjançant la trituració d'aquestes.
- S'han realitzat noves plantacions i reposició de fallides de margalló, coscolla i llentiscle a fi d'aconseguir l'existència d'una barrera vegetal autòctona tan necessària per a la conservació de la microreserva de flora de la duna del Pebret.

- Se ha iniciat la repoblació amb plantes de boix en el “Barranc del Boixar” a fi d'afavorir la recuperació d'aquesta espècie que es troba afectada per la plaga.
- S'ha iniciat el programa de control i seguiment de les poblacions de roure valencià (*Quercus faginea*), existents al Parc Natural.
- S'han afegit noves dades a l'Inventari d'arbres monumentals.

9.1.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- Finalitzant l'any s'ha iniciat l'execució del projecte de regulació del trànsit per la pista de la costa en els mesos d'estiu, sota la supervisió i seguiment de la Comissió creada a aquest efecte en el si de la Junta Rectora.
- En els mesos d'estiu s'ha procedit a l'obertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació, en el qual s'ha disposat una exposició sobre biodiversitat i s'han realitzat activitats per al públic familiar.
- Respecte al projecte de situar el centre d'interpretació en uns terrenys, que per a aqueix fi, té intenció de cedir l'ajuntament d'Alcalà de Xivert, s'han iniciat converses per a estudiar la possibilitat d'enterrar la línia elèctrica que passa per aquestes parcel·les.
- Es continua amb les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del Parc Natural, realitzades per la Brigada del Parc Natural.
- Es manté el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al Parc Natural.

9.1.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- S'han mantingut els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental.
- Ofegabous
- S'han desenvolupat campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el Parc Natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany donarà inici la campanya “Hort llavorer i “Limonium”
- S'ha mantingut el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al Parc “Per una serra més neta”.
- S'ha dissenyat un itinerari saludable en la zona del far, que s'implementarà en anys successius amb la col·laboració d'ajuntaments, associacions, entitats, etc. per al seu ús i promoció. Aquest itinerari s'inclou en el Programa d'activitats per a la població major de la zona juntament amb la realització de la compilació de la memòria cultural de la Serra d'Irta.

9.2.- Propostes de gestió per a l'any 2022.

9.2.1.- PROGRAMES PER A LA CONSERVACIÓ I MILLORA DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- Creació de noves basses, aprofitant zones de recollida d'aigües pluvials, per a afavorir la presència de fauna al Parc Natural.
- Manteniment del programa de Seguiment de les diferents espècies de Lepidòpters que habiten al Parc Natural per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- Manteniment del programa de seguiment d'ocells, en els diferents ambients del Parc Natural, mitjançant la constitució de l'equip de censadors/observadors i el disseny dels itineraris.
- Es continuarà amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del nombre de caixes.
- Es realitzarà la presentació de les dades obtingudes en el programa de seguiment de fauna realitzat mitjançant la instal·lació de càmeres de parament fotogràfic en diverses quadrícules del parc natural.
- Es realitzaran noves plantacions de Limonium i reposició de fallides de margalló, coscolla i llentiscle a fi d'aconseguir l'existència d'una barrera vegetal autòctona tan necessària per a la conservació de la microreserva de flora de la duna del Pebret.
- Es continuarà amb els tractaments fitosanitaris a les plantes afectades de boix en el "Barranc del Boixar" a fi d'afavorir la recuperació d'aquesta espècie que es troba afectada per la plaga.
- Es continuarà amb el programa de control i seguiment de les poblacions de roure valencià (*Quercus faginea*), existents al Parc Natural.
- Es continuarà amb l'Inventari d'arbres monumentals.

9.2.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- S'iniciarà l'execució del projecte de regulació del trànsit per la pista de la costa en els mesos de juliol i agost, amb la contractació d'un servei d'informació en les barreres instal·lades.
- En els mesos d'estiu es procedirà a l'obertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació, en el qual també es podran realitzar activitats nàutiques sostenibles.
- Suport al ajuntament d'Alcalà de Xivert, en el projecte de condicionament d'una zona pròxima a l'entrada del parc natural, en terrenys de la seua propietat, per a esmorteir l'entrada de visitants, amb zones de descans i pàrquing dissuasiu.
- Es mantindran les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del Parc Natural, realitzades per la Brigada del Parc Natural.
- Es mantindrà el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al Parc Natural.

9.2.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- Celebració del XX aniversari de la declaració del Parc Natural de la Serra d' Irta i Reserva Natural Marina d' Irta.
- Continuen els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental.
- Desenvolupament de campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el Parc Natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany donarà principi la campanya "Hort llavorer" i "Limonium"
- Es manté i amplia el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al parc "Per una serra més neta,..." i s'amplia amb noves accions.
- Execució de l'itinerari saludable dissenyat per la zona del far d' Alcossebre, amb la col·laboració d'ajuntaments, associacions, entitats, etc.

10. ANNEXOS.

ANNEX I.- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000.

Memoria de Actividades de las Brigadas de Red Natura 2000 en el Parque Natural Serra d'Irta. Año 2021

INFORME SOBRE LAS ACTUACIONES REALIZADAS POR LAS BRIGADAS DE CONSERVACIÓN DE BIODIVERSIDAD EN
EL PARQUE NATURAL SERRA D'IRTA (ENERO- DICIEMBRE 2021)

1.- INTRODUCCIÓN

La figura de protección de especies silvestres denominada *microrreserva vegetal* fue creada mediante Decreto 218/1994, de 17 de octubre del Gobierno Valenciano. Las Microrreservas de Flora forman la *Red de Microrreservas de la Comunidad Valenciana*, y se trata de zonas de pequeño tamaño (hasta 20 Ha) y elevado interés botánico, destinada al seguimiento y conservación a largo plazo de las especies vegetales o tipo de vegetación endémica, rara o amenazada de la Comunidad Valenciana. Las microrreservas constituyen una red de parcelas, aportadas por la Generalitat Valenciana, o voluntariamente por sus propietarios, con un objetivo principal: contener una o más poblaciones de flora endémica, rara o amenazada. Dos programas diferentes han cofinanciado la creación, gestión y mantenimiento de la red de microrreservas en la Comunidad Valenciana (proyectos LIFE94 NAT/E/000766 y LIFE99 NAT/E/006417) que actualmente cuenta con 312 microrreservas oficialmente declaradas. La provincia de Castellón alberga 84 microrreservas declaradas.

2.- TIPOLOGÍA DE LAS ACTIVIDADES

Los trabajos principales que realiza habitualmente la brigada de mantenimiento de microrreservas en la provincia de Castellón se pueden resumir en:

- Señalización de microrreservas, reposición y sustitución de piquetas.
- Censos de especies de interés en las microrreservas.
- Apertura de sendas ecoeducativas y colocación de carteles.
- Colocación y mantenimiento de vallados blandos en microrreservas.
- Desbroces y podas selectivos.
- Mantenimiento de sendas de acceso a las microrreservas.
- Eliminación de basuras en microrreservas y entorno.
- Eliminación de especies alóctonas invasoras (flora y fauna).
- Recolección de semillas de especies raras, endémicas y amenazadas (REA) especificadas en los Planes de Gestión.
- Refuerzos poblacionales con planta REA en microrreservas.
- Riegos de mantenimiento estivales.
- Traslocación de ejemplares de flora REA.
- Mantenimiento de la rocalla de planta REA en La Bartola
- Mantenimiento del vivero en S Juan de Penyagolosa. Producción de planta para introducir en microrreservas.
- Colaboración con otras brigadas en diferentes trabajos.
- Colaboración con diferentes trabajos de investigación, realizados por equipos diversos, que se llevan a cabo en las microrreservas.

Los trabajos relacionados con la producción de planta se realizan en el Centro de Investigación y Experimentación Forestal (CIEF), en Quart de Poblet. La producción de planta acuática se lleva a cabo en la Piscifactoría de El Palmar.

El vivero de San Joan de Penyagolosa (Vistabella) se utiliza tanto para acopiar planta que se va a introducir en campo como para endurecer los ejemplares producidos en las instalaciones del CIEF.

INFORME SOBRE LAS ACTUACIONES REALIZADAS POR LAS BRIGADAS DE CONSERVACIÓN DE BIODIVERSIDAD EN EL PARQUE NATURAL SERRA D'IRTA (ENERO- DICIEMBRE 2021)

3.- PERSONAL

Los trabajos de conservación de flora y fauna se realizan, actualmente, por tres equipos de cuatro personas:

Tres brigadas formadas por cuatro personas (un capataz y tres peones especializados) y dos asistencias técnicas de conservación de flora adscritas a los Servicios Territoriales de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica y contratadas por el ente instrumental Vaersa.

4.- LISTADO DE MICRORRESERVAS DECLARADAS EN P.N. Serra d'Irta

MICRORRESERVA	SUPF. (Ha)	Término municipal
Cala Argilaga	1,27	Peñíscola. P.N. Irta
Torre Badum	0,34	Peñíscola. P.N. Irta
Duna del Pebret	0,29	Peñíscola. P.N. Irta

5.- ACTUACIONES REALIZADAS DESDE 01/ENERO HASTA 31/DICIEMBRE

Las actividades realizadas en el Parque Natural Serra d'Irta y su entorno pueden resumirse en:

5.1.- Mantenimiento de microrreservas

La brigada ha estado realizando las tareas habituales de mantenimiento en las microrreservas retirando el exceso de basura depositado, tanto tras los temporales como a lo largo del año, como se especifica en la tabla adjunta:

Municipio	Microrreserva	Trabajo	Volumen basura (m3)	Estacas repuestas	ml. de cuerda
Cala Argilaga	Cala Argilaga	limpieza	0,3		
		vallado		10	31
Peñíscola	Duna del Pebret	limpieza	0,4		
		vallado		19	52
Torre Badún	Torre Badún	vallado			
		limpieza	0,2		

Los vallados blandos requieren una revisión y mantenimiento periódicos.

5.2.- Revisión de piquetas y carteles en las microrreservas

La brigada de RN2000 ha revisado las piquetas y carteles colocados y ha cambiado o afianzado las que se encontraban en mal estado.

5.3.- Censos de especies del Catálogo Valenciano de Especies de Flora Amenazada (CVEFA)

Los Censos han sido realizados por el técnico de microrreservas.

**INFORME SOBRE LAS ACTUACIONES REALIZADAS POR LAS BRIGADAS DE CONSERVACIÓN DE BIODIVERSIDAD EN
EL PARQUE NATURAL SERRA D'IRTA (ENERO- DICIEMBRE 2021)****5.4.- Plantaciones**

En 2021 se han realizado las siguientes plantaciones:

Municipio	Microrreserva	Otros_sitios	Especies	Total
Alcalà de Xivert			Limonium perplexum	288
Peñíscola	Cala Argilaga	Saladar de Aguamarga	Limonium perplexum	306
Total general				594

5.5.- Tala y poda de árboles

No se han realizado trabajos tala y poda en el ámbito del Parque.

5.6.- Desbroces

En 2021 se han realizado tareas de desbroce repasando actuaciones anteriores en algunos puntos del Parque y su entorno con el objetivo de disminuir hiperdensidad de la especie desbrozada y favorecer el crecimiento de otras especies catalogadas. Los desbroces se han realizado en los siguientes sitios:

Superficie (m2)				
Municipio	Microrreserva	Otros_sitios	Especies	Total
Peñíscola			Arundo donax	292
		Séquia del Rei	Phragmites australis	1.595
		Trabajo Singular (Acequia del Rei)	Arundo donax	250
Total general				2.137

5.7.- Erradicación de especies exóticas invasoras

Siguiendo las directrices del Decreto 213/2009, de 20 de noviembre, del Consell, por el que se aprueban medidas para el control de especies exóticas invasoras en la Comunitat Valenciana, durante el año se acometieron labores de erradicación de las siguientes especies exóticas invasoras:

Municipio	Otros_sitios	Especies	Superficie (m2)	Nº Ejemplares	
Peñíscola	Marjal de Peñíscola	Arundo donax	100,00		
	Séquia del Rei	Arundo donax	1.651,00		
	Trabajo Singular (Acequia del Rei)	Arundo donax	25,00		
	Urbanización Porto Negro		Cylindropuntia pallida		6,00
			Arundo donax	215,00	
			Cylindropuntia pallida		3,00
	Total general			1.991,00	9,00

Brigadas Natura 2000

4

INFORME SOBRE LAS ACTUACIONES REALIZADAS POR LAS BRIGADAS DE CONSERVACIÓN DE BIODIVERSIDAD EN
EL PARQUE NATURAL SERRA D'IRTA (ENERO- DICIEMBRE 2021)

5.8.- Trabajos con fauna

No se han realizado trabajos directos sobre fauna en el parque, aunque los trabajos de plantación y desbroce en las microrreservas favorecen al chorlitejo patinegro (*Charadrius alexandrinus*).

5.6.- Resumen Inversiones

A continuación, se relaciona la inversión realizada en el Parque Natural Serra d'Irta. En la tabla se especifica la zona donde se han estado realizando trabajos, el término municipal donde se ubica y el coste aproximado de estos trabajos durante los meses de enero a diciembre del año 2021.

Municipio	Tipo de trabajo	Días de brigada	Inversión
Alcalà de Xivert	Plantación y recolección	1	476,00
	control invasoras	7,2875	3.468,85
	señalización	0,25	119,00
Peñíscola	Plantación y recolección	0,75	357,00
	otros trabajos	4,3125	2.052,75
	vallado	1,425	678,30
	desbroce	3,2875	1.564,85
	limpieza	1,0625	505,75
Total general		19	9.222,50

El cálculo está realizado multiplicando los días que la brigada ha estado trabajando en la zona por el coste de la brigada por día.

Castellón, 26 de enero de 2022

Asistencia Técnica de Brigadas Natura 2000

Fdo.: Antonio J. Ibáñez Lloris

ANNEX II -Informe actuacions Unitat Control de Plagues

INFORME RESUMEN DE LA SITUACIÓN FITOSANITARIA Y DE LOS TRABAJOS DE CONTROL DE PLAGAS REALIZADOS EN EL ÁMBITO DE APLICACIÓN DEL PARC NATURAL DE SERRA D'IRTA DURANTE 2021 POR PARTE DEL SERVICIO TERRITORIAL DE MEDIO AMBIENTE DE LA C.A.D.R.E.C.T.E EN LA PROVINCIA DE CASTELLÓN.

Introducción

La toma de decisiones de gestión en materia de Sanidad Forestal se fundamenta en la información recogida durante la campaña de Prospección Fitosanitaria de los Montes de la Comunitat Valenciana que todos los años, y desde 1996, se realiza en primavera. En ella, los y las Agentes Medioambientales realizan una evaluación de cada una de las divisiones mínimas de evaluación o masas consideradas. El procesado y análisis de esta información contribuye de forma decisiva a la toma las decisiones de gestión de los insectos forestales potencialmente dañinos, persiguiendo que sus poblaciones se mantengan por debajo de un umbral de daños determinado.

La asignación de los recursos destinados al ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta la realiza el Servicio de Ordenación y Gestión Forestal en colaboración con el personal técnico del Servicio Territorial de Medio Ambiente de la Conselleria de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica en Castellón. En este proceso se recibe el apoyo de la Asistencia Técnica de Sanidad Forestal de VAERSA, que ha contado con un técnico y tres brigadas para la provincia.

Se expone en el presente informe un resumen de la información recogida en la Prospección Fitosanitaria de 2021 en las 28 masas objeto de seguimiento, que cubre una superficie total de 6896,87 ha. De ellas, 1.064,33 ha corresponden a las 6 masas de gestión pública incluidas en la prospección, reflejadas en la Tabla 1.

MASA	Término Municipal	Sup. (ha)
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	135,56
"Ametler" (CS104M2)	Alcalà de Xivert	289,64
"Ametler" (CS104M3)	Alcalà de Xivert	209,61
"Ametler" (CS104M4)	Alcalà de Xivert	126,27
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	162,81
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	140,44
TOTAL		1.064,33

Tabla 1: Masas de gestión pública objeto de Prospección durante 2021 del P.N. de Serra d'Irta.

Durante esa campaña, los trabajos en materia de sanidad forestal dentro del Parc Natural, se reflejan en el punto correspondiente.

Resumen de la situación fitosanitaria en el ámbito de aplicación del P.N. de Serra d'Irta

La Prospección Fitosanitaria anual se estructura en dos grupos fundamentales de diagnósticos: "plagas" y "enfermedades y fisiopatías". En el primer grupo se encuadran las categorías de Perforadores de pino, Procesionaria del pino (*Thaumetopoea pityocampa*) y Otros insectos. Se exponen a continuación los resultados para las cuatro categorías.

Procesionaria del Pino

Durante la campaña de 2021, se prospectaron 6.095,32 ha de masas con pino (con mayor o menor cobertura). Se mantienen los niveles bajos de afección alcanzados la anterior temporada, con la mayoría de la superficie en el grado mínimo de infestación y únicamente 2 masas presentan grado 1. El resumen general de la situación de la plaga se presenta a continuación (Tabla 2):

G.I.	DESCRIPCIÓN DEL DAÑO	SUPERFICIE	
		ha	%
0	Ninguno o algunos bolsones muy diseminados	5.030,99	82,54
1	Algunos nidos en los bordes de la masa y pies aislados	1.064,33	17,46
2	Bastantes nidos en el borde y algunos en el centro de la masa	0	0
3	Defoliaciones parciales en los bordes de la masa y pies aislados, con presencia de bastantes nidos en el centro de la masa	0	0
4	Defoliaciones muy fuertes en los bordes y pies aislados y parciales en el centro de la masa	0	0
5	Defoliaciones muy fuertes en toda la masa	0	0
TOTAL		6.095,32	100

Tabla 2: Resumen de la evaluación del grado de infestación por procesionaria (G.I.) dentro del área afectada del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2021.

Perforadores del pino

Los y las Agentes Medioambientales comunicaron 6 citas, al igual que en la anterior temporada, habiéndose reducido el número de pies muertos a 111, frente a los 250 de 2020. En la siguiente tabla se detallan dichas citas en el ámbito de aplicación del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección de 2021. Estos datos han sido obtenidos tanto de la prospección fitosanitaria realizada por los y las agentes medioambientales, como por los pies gestionados por las Unidades de Gestión Forestal.

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA	Pies muertos	PN
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	<i>Perforador sin determinar</i>	<i>Pinus halepensis</i>	8	X
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	<i>Tomicus destruens</i>	<i>Pinus halepensis</i>	0	X
"Ametler" (CS104M1)	<i>Tomicus destruens</i>	<i>Pinus halepensis</i>	2	X
"Ametler" (CS104M2)	<i>Escollidos</i>	<i>Pinus halepensis</i>	40	X
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	<i>Tomicus destruens</i>	<i>Pinus halepensis</i>	57	X
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	<i>Tomicus destruens</i>	<i>Pinus halepensis</i>	4	X

Tabla 3: Citas para el grupo de diagnóstico *Perforadores de pino* realizadas dentro del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2021.

Otros insectos

Dentro del Parc Natural de Serra d'Irta, durante la Campaña de Prospección Fitosanitaria de 2021 se han dado 9 citas, todas ellas en el grado más bajo de "Presencia". En esta temporada se encontraron daños y presencia del lepidóptero invasor *Cydalima perspectralis*, localizados sobre un pequeño rodal de Bojs (*Buxus sempervirens*) en el paraje de "Barranco del Boixar", ello fue objeto del tratamiento y seguimiento en coordinación con la dirección del parque, que se detalla en el apartado "Trabajos realizados en el Parc Natural de Serra d'Irta".

Ocho de estas citas son de presencia de áfidos en *Pinus halepensis* y la novena corresponde a *Leptoglossus occidentalis*, que se encuentra presente en distintas masas de Sierra de Irta, así como en montes cercanos al PN, como "Mas d'Ascle". Este insecto invasor, ya citado en la provincia en años anteriores, es un heteróptero de la familia Coreidae que se alimenta de acículas jóvenes, semillas y conos verdes, pudiendo disminuir la fertilidad de las piñas y la producción de piñones. Resumimos las citas de la Campaña de Prospección en la siguiente tabla:

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA	OBSERVACIONES	PN
"Ametler" (CS104M2)	<i>Leptoglossus occidentalis</i>	<i>P. halepensis</i>	Se aprecia en toda la Sierra de Irta	X
"Serra d'Irta" (CS5074M2)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5074M4)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5074M3)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5132M1)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5133M1)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5133M2)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5133M4)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X
"Serra d'Irta" (CS5138M1)	Áfidos	<i>P. halepensis</i>	Manchas amarillas en acículas y seca progresiva de ramillos.	X

Tabla 4: Citas para el grupo de diagnóstico Otros insectos realizadas dentro del área afectada P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2021.

Enfermedades y fisiopatías

Las y los Agentes Medioambientales dentro del P. N. de Serra d'Irta, durante la Campaña de Prospección Fitosanitaria de 2021 han dado 25 citas, con los diagnósticos: Decaimiento de enebros (15 citas), Enfermedad sin determinar (8), Daños por animales (1) y Daños por maquinaria (1). En el caso del Decaimiento de enebros en *Juniperus oxycedrus*, se alcanza el grado de "Presencia alta" en 7 citas y "Presencia media" en otras 4, todas ellas situadas en el término municipal de Peñíscola. La siguiente tabla resume todas las citas para este grupo de diagnósticos.

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M4)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M3)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5132M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5132M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>

PN Serra d'Irta

3

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA
"Serra d'Irta" (CS5133M3)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M4)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5136M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5136M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5137M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Serra d'Irta" (CS5137M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5138M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	Enfermedad sin determinar	<i>Pinus halepensis</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M2)	Enfermedad sin determinar	<i>Pistacia sp.</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M4)	Enfermedad sin determinar	<i>Pistacia sp.</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M3)	Enfermedad sin determinar	<i>Pistacia sp.</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M1)	Enfermedad sin determinar	<i>Pistacia sp.</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M2)	Enfermedad sin determinar	<i>Pistacia sp.</i>
"Serra d'Irta" (CS5137M2)	Enfermedad sin determinar	<i>Cupressus sp.</i>
"Sierra de Irta" (CS5138M1)	Enfermedad sin determinar	<i>Pinus halepensis</i>
"Serra d'Irta" (CS5133M1)	Daños por animales	<i>Pinus halepensis</i>
"Sierra de Irta" (CS5074M1)	Daños por maquinaria	<i>Pinus halepensis</i>

Tabla 5: Citas para el grupo de diagnóstico *Enfermedades y fisiopatías* realizadas dentro del área afectada P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2021.

Trabajos realizados en el Parc Natural de Serra d'Irta

Durante 2021, se realizaron los siguientes trabajos de sanidad y control de plagas forestales dentro del ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta.

En relación a la problemática de **perforadores de pino** dentro del Parc Natural de Serra d'Irta, se ejecutaron los trabajos de eliminación de pies, contabilizando un total de 63 pies, reflejados en la siguiente tabla.

MASA	TERMINO MUNICIPAL	PIES	PN
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	2	X
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	57	X
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	4	X

Tabla 6: Pies gestionados dentro del área afectada del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña 2021.

Otro de los trabajos realizados en el entorno del P.N. Serra d'Irta ha sido el tratamiento con mochila pulverizadora y cañón nebulizador para la **procesionaria del pino**. Este método de control prioriza zonas que sean accesibles y que constituyan un potencial de riesgo para la salud pública.

MASA	TERMINO MUNICIPAL	TIPO DE TRATAMIENTO	OBSERVACIONES
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalà de Xivert	Mochila / Cañón	Sendas y zonas de uso público
"Ametler" (CS104M1)	Alcalà de Xivert	Cañón	Pistas principales
"Ametler" (CS104M2)	Alcalà de Xivert	Cañón	Pistas principales
"Ametler" (CS104M3)	Alcalà de Xivert	Mochila / Cañón	Pistas principales
"Ametler" (CS104M4)	Alcalà de Xivert	Cañón	Pistas principales
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	Mochila / Cañón	Sendas y zonas de uso público

Tabla 7: Masas tratadas con cañón mochila pulverizadora para el control de las poblaciones de procesionaria de pino dentro del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña 2021.

También se han colocado trampas para la procesionaria del pino. Este método de trabajo consiste en la captura de mariposas macho en trampas cargadas con la feromona sexual sintética de la hembra (Pityolure). Se persigue reducir el número de cópulas en una población.

MASA	Unidades colocadas	Fecha colocación	Fecha retirada
"Ribamar" (CS5140M1)	49	22/07/2021	26/10/2021
"Ametler" (CS104M1)	15	22/07/2021	19/10/2021
"Ametler" (CS104M2)	42	20/07/2021	19/10/2021
"Ametler" (CS104M3)	22	21/07/2021	21/10/2021
"Ametler" (CS104M4)	12	21/07/2021	21/10/2021
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	20	21/07/2021	19/10/2021
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	22	15/07/2021	19/10/2021
TOTAL	182		

Tabla 8: Trampas colocadas para el control de las poblaciones de procesionaria de pino dentro del área afectada por el P.N de Serra d'Irta durante la Campaña 2021.

Con motivo de la detección de daños del lepidóptero invasor *Cydalima perspectralis*, en el paraje "Barranc del Boixar" de la masa "Alt de Vistahermosa" (CS5135M1) se procedió a la inspección y posterior seguimiento del episodio, en coordinación con la dirección del P.N de Serra d'Irta, al haberse localizado daños y presencia de una oruga en un pequeño grupo de bojs relicticos en dicho paraje. Se procedió al seguimiento de daños y tratamiento con *B. thuringiensis* por parte de la Unidad de Gestión Forestal, realizando tratamientos con mochila pulverizadora los días 5 de mayo y 10 de junio. En las inspecciones realizadas desde estas fechas no se han observado indicios de actividad de la plaga.

Conclusiones

Los resultados de la Campaña de Prospección 2021 muestran que la situación fitosanitaria en el ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta, en relación a la categoría de diagnóstico **Procesionaria del pino**, continúa siendo de baja afección con la mayoría de la superficie prospectada en grado 0 de infestación.

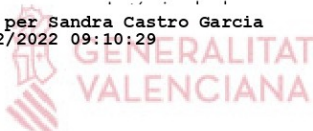
Con respecto a la afección por **Perforadores del pino**, si bien la situación continúa evolucionando favorablemente, es necesario mantener los trabajos de vigilancia y gestión de focos activos en ciertas masas, que han originado focos de perforadores durante los últimos años, debido a episodios de sequía.

En cuanto al apartado de **Enfermedades y fisiopatías**, el diagnóstico más reseñable continúa siendo el Decaimiento que afecta a distintas masas de *Juniperus oxycedrus* situadas en el T.M. de Peñíscola, que fueron afectadas por sequía en temporadas anteriores.

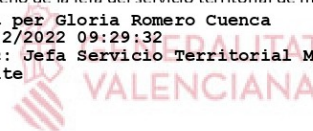
Para la categoría de **Otros insectos**, remarcamos el seguimiento a realizar de la actividad de la mariposa exótica invasora *Cydalima perspectralis*, así como de los daños producidos por *Leptoglossus occidentalis* y Áfidos en distintas masas de *Pinus halepensis* del P.N de Serra d'Irta.

En la toma de decisiones para la asignación de recursos en materia de sanidad forestal ha participado el personal técnico de los Servicios Territoriales de Conselleria de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica en Castellón. Para ello, ha contado con la información recopilada por las y los Agentes Medioambientales durante la campaña de Prospección Fitosanitaria que se realiza en primavera y con el apoyo de la Asistencia Técnica de Sanidad Forestal de VAERSA.

Firmat per Sandra Castro Garcia
1'11/02/2022 09:10:29

Vistobueno de la iefa del servicio territorial de medio ambiente
Firmat per Gloria Romero Cuenca
1'11/02/2022 09:29:32
Càrrec: Jefa Servicio Territorial Medio Ambiente

PN Serra d'Irta

5